

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2018 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr.1216
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2019 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

**DEMOGRAFIJOS, MIGRACIJOS IR INTEGRACIJOS POLITIKOS 2018–2030 METŲ
STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO 2020–2022 METŲ
TARPINSTITUCINIS VEIKLOS PLANAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 metų strategijos įgyvendinimo 2020–2022 metų tarpinstitucinis veiklos planas (toliau – Planas) parengtas vadovaujantis Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. XIII-1484 „Dėl Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 metų strategijos patvirtinimo“ (toliau – Strategija).

2. Plano paskirtis – užtikrinti koordinuotą ir sklandų Strategijoje nustatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimą, nustatant priemones, asignavimus, veiklas, terminus bei Strategijoje nustatytų tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijus.

3. Plano įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM). Įgyvendinant Planą dalyvauja SADM, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – SAM), Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM), Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – EIM), Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – ŽŪM), Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (toliau – URM), Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – SM), Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – FM), Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (toliau – KM), Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija (toliau – LRVK).

4. Plano II skyriuje nurodytos priemonės įgyvendinamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete vykdytojams, atsakingiems už Plano priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų¹ ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gautų lėšų, išskyrus priemones, nurodytas Plano III skyriuje, kurioms asignavimai planuojami Vyriausybės kanceliarijos organizuojamuose kasmetiniuose pasitarimuose dėl planuojamų pasiekti rezultatų ir preliminarinių asignavimų paskirstymo ministrams pavestose valdymo srityse. Už reikiamų finansinių išteklių planavimą pagal kompetenciją atsako priemonių vykdytojai, atsakingi už Strategijos įgyvendinimą.

¹ Plano priemonės, kurioms įgyvendinti nenumatyta lėšų, bus įgyvendinamos naudojant vidinius atsakingų vykdytojų išteklius ir bendruosius asignavimus.

5. Plano įgyvendinimo stebėseną, išskyrus Plano įgyvendinimo stebėseną migracijos srityje, vykdo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Plano antrojo tikslo („2. Užtikrinti valstybės poreikius atitinkantį migracijos srautų valdymą“) įgyvendinimo stebėseną vykdo Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija.

6. Plano vykdytojai kasmet iki sausio 25 dienos pateikia informaciją apie Plano įgyvendinimo eigą ir rezultatus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai pagal patvirtintus Plano tikslus, uždavinius, priemones ir jiems vykdyti numatytus asignavimus, taip pat vertinimo kriterijus ir jų reikšmes. Informacija apie vertinimo kriterijus, kurių neįmanoma pateikti iki šiame punkte nurodyto termino, teikiama atsižvelgiant į duomenų gavimo terminus.

7. Plano vykdytojai už Plano įgyvendinimo koordinavimą atsakingos institucijos prašymu teikia informaciją apie Plano įgyvendinimo eigą ir rezultatus ir kitais nei šio Plano 6 punkte nurodytais terminais.

II SKYRIUS

PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONIŲ APRAŠYMAI, VEIKLOS IR DALYVAUJANČIOS INSTITUCIJOS

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
8.	Tikslas – kurti šeimai palankią aplinką		
8.1.	Uždavinys – sudaryti sąlygas šeimos nariams derinti profesinę veiklą ir šeimos pareigas		
8.1.1.	Priemonė – nustatyti ir apdovanoti šeimai palankius darbdavius	<u>Aprašymas.</u> Siekiant skatinti darbdavius sudaryti sąlygas darbuotojams derinti profesinę veiklą ir šeimos pareigas, siūloma parengti šeimai palankaus darbdavio vertinimo kriterijų rinkinį ir nominuoti šeimai palankiausius darbdavius. <u>Veiklos:</u> 1. Parengiamas šeimai palankaus darbdavio vertinimo kriterijų rinkinys 2. Įsteigiamos šeimai palankiausio darbdavio metų nominacijos 3. Įteikiami šeimai palankaus darbdavio apdovanojimai <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM
8.1.2.	Priemonė – išanalizuoti galimybes nevyriausybiniams organizacijoms teisėtai naudotis švietimo įstaigų ir (arba) daugiafunkcių centrų patalpomis vasaros metu ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų dienos stovykloms organizuoti	<u>Aprašymas.</u> Vaikų ugdymas vasaros laikotarpiu, kai nebevykdomos švietimo veiklos ugdymo įstaigose, vis dar problemiškas. Todėl bendruomenės, nevyriausybinių organizacijos (toliau – NVO) galėtų inicijuoti ir organizuoti stovyklas, panaudodamos esamą ugdymo įstaigų infrastruktūrą, kuri pritaikyta maitinimui, poilsiui, ugdymui ir yra saugi. Veiklas tiksliai aprašytų vietos veiklos grupės, kurių kaimo vietovėse yra 49. Siekiant paskatinti NVO aktyviau imtis vaikų ugdymo vasaros metu veiklų, būtina kartu su savivaldybėmis nustatyti esamos (pritaikytos) infrastruktūros objektus ir teisinės prielaidas teisėtai jais naudotis. <u>Nauda.</u> Sudarius prielaidas NVO teisėtai naudotis lopšelių–darželių, mokyklų ir (ar) daugiafunkcių centrų infrastruktūra (pagal terminuotas panaudos ar nuomos sutartis įgyvendinti konkrečias veiklas), ji galėtų būti panaudota vaikų ugdymo veikloms, neinvestuojant į naujos infrastruktūros sukūrimą ar pritaikymą. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	ŠMSM, ŽŪM
8.1.3.	Priemonė – paskatinti naujos rūšies vaiko priežiūros ir ugdymo paslaugų atsiradimą – lanksčių mažų lopšelių steigimąsi, lengvinant jų reguliavimo ir įėjimo į rinką sąlygas bei suderinant kompensavimo mechanizmus	<u>Aprašymas.</u> Siekiant sudaryti geresnes sąlygas šeimos nariams derinti profesinę veiklą ir šeimos pareigas, siūloma paskatinti naujos rūšies vaiko priežiūros paslaugų atsiradimą. <u>Veiklos:</u> 1. Atlikti įvairaus amžiaus vaikų priežiūros paslaugų poreikio analizę, parengti skirtingus reguliavimo režimus įvairaus dydžio ir masto darželiams 2. Integruoti užsienio šalių gerąją praktiką diegiant naujas paslaugas Lietuvoje 3. Peržiūrėti higienos normas, taikytinas lopšeliams arba kitoms organizacijoms, kurios dienos metu priima prižiūrėti iki 6 kūdikių (iki 1 m.). 4. Sukurti adekvatų kompensacinį mechanizmą tokioms paslaugoms atsirasti <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	ŠMSM, SADM, SAM
8.1.4.	Priemonė – valstybės institucijose įrengti vaikų priežiūros zonas	<u>Aprašymas.</u> Siekiant sudaryti galimybes tėvams prižiūrėti vaikus darbovietėje, siūloma valstybės institucijose įrengti vaikų priežiūros zonas. <u>Veiklos:</u> 1. Atliekamas valstybės institucijose veikiančių vaikų priežiūros zonų vertinimas	SADM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		2. Parengiamos vaikų priežiūros zonų steigimo valstybės institucijose rekomendacijos 3. Rekomendacijos išplatintos valstybės institucijoms per jų steigėjus, informacija apie vaikų priežiūros zonų steigimą valstybės institucijose ir jų svarbą platinama ir visuomenės informavimo priemonėmis 4. Nuo 2020 m., sukūrus interneto svetainę „Šeima ir darbas“, rekomendacijos ir gerosios praktikos pavyzdžiai skelbiami ir šioje interneto svetainėje <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Bus sudarytos galimybės tėvams prižiūrėti vaikus darbovietėje, ypač tais atvejais, kai reikia skubiai spręsti klausimą dėl vaiko priežiūros. Tėvams bus lengviau derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus, todėl sumažės poreikis imti laisvą dieną, siekiant užtikrinti vaikų priežiūrą. Numatoma, kad vaikų priežiūros zonos bus įsteigtos: 2021 m. – 30 proc., 2022 m. – 40 proc. valstybės institucijų.	
8.1.5.	Priemonė – remti NVO įgyvendinamų ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų ugdymo, turiningo laisvalaikio užimtumo atostogų metu projektus naudojant Europos Sąjungos (toliau – ES) investicinių fondų lėšas, ir sukurti mechanizmą finansavimui tęsti pasibaigus Europos Sąjungos investicinių fondų finansavimo laikotarpiui	<u>Aprašymas.</u> Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (toliau – EŽŪFKP) lėšomis finansuojamose priemonėse numatyta galimybė teikti paramą vaikų projektams, įskaitant ir vaikų vasaros stovyklų ar kitų vaikų užimtumo veiklų organizavimą. Paramos teikimas sudarytų galimybes į vaikų vasaros stovyklų ar kitų vaikų užimtumo veiklų organizavimą labiau įsitraukti savivaldybes ir NVO. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Teikiamos kokybiškos vaikų užimtumo ir ugdymo paslaugos vaikų atostogų metu, įveiklinta ir į socialinių problemų sprendimą įtraukta bendruomenė (NVO), ugdomas socialinis visuomenės sąmoningumas ir įveiklinta esama švietimo įstaigų ir (ar) daugiafunkčių centrų infrastruktūra.	ŽŪM, ŠMSM, SADM
8.1.6.	Priemonė – sudaryti palankesnes finansines sąlygas tėvams, auginantiems vaikus iki 1 metų, derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus	<u>Aprašymas.</u> Bus parengti teisės aktai, kuriais bus siūloma nustatyti, kad tam tikru vaiko auginimo laikotarpiu tėvai turės galimybę gauti tiek darbo užmokestį, tiek ir vaiko priežiūros išmoką. Kartu bus peržiūrėta ir galiojanti vaiko priežiūros išmokos mokėjimo antrašiais vaiko auginimo metais tvarka. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020 m.	SADM
8.1.7.	Priemonė – sukurti Valstybinės darbo inspekcijos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) interneto svetainėje skiltį ir užtikrinti darbdavių ir darbuotojų konsultavimą dėl šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo (lanksčių užimtumo formų, vaiko priežiūros	<u>Aprašymas.</u> Siekiant tinkamai įgyvendinti Darbo kodekso nuostatas, svarbu skatinti darbdavius taikyti lanksčias užimtumo formas, padėti darbuotojams spręsti su vaikų priežiūra susijusias problemas. Numatoma sukurti interneto svetainės skiltį ir užtikrinti darbdavių bei darbuotojų konsultavimą dėl šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo. <u>Veiklos:</u> 1. Sukuriama interneto svetainės skiltis, kurioje darbdaviams ir darbuotojams aiškia ir prieinama forma teikiama informacija apie šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimą 2. Vykdomas darbdavių ir darbuotojų konsultavimas 3. Vykdomas svetainės administravimas <u>Nauda.</u> Bus vykdomas veiksmingas darbdavių ir darbuotojų konsultavimas, daugiau darbuotojų pasirinks lanksčias užimtumo formas, atsižvelgdami į šeimos poreikius. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM, VDI

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
	paslaugų zonų steigimo ir kt.)		
8.2.	Uždavinys – gerinti paslaugų šeimoms ir vaikams kokybę ir prieinamumą		
8.2.1.	Priemonė – sudaryti galimybę mokyklinio amžiaus vaikams, esant poreikiui, rinktis popamokinės veiklos formą: visos dienos mokyklą, vaikų dienos centrą, atvirąjį jaunimo centrą ar erdvę, ar neformalųjį ugdymą	<u>Aprašymas.</u> Įvertinti bandomojo visos dienos mokyklos projekto 40-yje mokyklų rezultatai, jie paviešinti ir pristatyti savivaldybių atstovams; peržiūrėti teisės aktai dėl visos dienos mokyklos įteisinimo ir apsvaistytos visos dienos mokyklos įteisinimo galimybės. <u>Papildomas lėšų poreikis:</u> 2020 m. – 15,7 mln. Eur. 2021 m. – 23,5 mln. Eur. Visos dienos mokyklos paslauga būtų kompensuojama apmokant šią paslaugą 20 proc. mokinių, besimokančių pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas – 2020 m. rugsėjo-gruodžio mėn.; 2021 m. – 1 mokslo metus (visos dienos mokyklos/popamokinės priežiūros/neformalus ugdymas 6 val. per dieną, 5 dienas per savaitę) <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Sudarytos sąlygos kokybiškam, socialiai teisingam ir lygias galimybes užtikrinančiam visapusiškam kiekvieno vaiko ugdymui (-si) visą dieną saugioje aplinkoje; pagerėję mokinių pasiekimai; padidėjęs švietimo ir mokymosi pagalbos prieinamumas; sumažėjusi socialinė atskirtis; pagerėjusios sąlygos šeimoms derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus; aktyvesnė mokyklų socialinė partnerystė; sukurti efektyvesni ugdymo organizavimo būdai.	ŠMSM, SADM, SAM
8.2.2.	Priemonė – didinti bazinių paslaugų šeimai prieinamumą savivaldybėje	<u>Veikla</u> – vadovaujantis Bazinių paslaugų šeimai paketu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 618 „Dėl Bazinių paslaugų šeimai paketo patvirtinimo“, kuriame pateikiami bazinių paslaugų šeimai apibrėžimai, nustatomi šių paslaugų prieinamumo savivaldybėje kriterijai, paslaugų teikimo būdai, jų plėtros normos vykdoma bazinių paslaugų šeimai prieinamumo stebėseną, teikiami pasiūlymai dėl šių paslaugų prieinamumo didinimo. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Užtikrintos galimybės visoms šeimoms gauti bazines paslaugas pagal poreikį.	SADM, ŠMSM, SAM, KM
8.2.3.	Priemonė – įgyvendinti šeimos kortelės gausioms šeimoms ir šeimoms, prižiūrinčioms (slaugančioms) neįgalųjį, modelį	<u>Veiklos:</u> 1. Sukuriama ir testuojama bei tobulinama prašymų teikimo ir šeimos kortelių išdavimo bei jų naudojimo sistema. 2. Išduodamos šeimos kortelės gausioms šeimoms ir šeimoms, prižiūrinčioms (slaugančioms) neįgalųjį su skirtomis lengvatomis, paslaugomis ar privilegijomis, taip pat prekėms ar renginiams taikomomis nuolaidomis (toliau kartu – nuolaidos) 3. Sudaromos sutartys su viešaisiais ir privačiais juridiniais asmenimis dėl nuolaidų šeimos kortelės turėtojams teikimo. Kuriamas ir derinamas kortelių naudojimo sistemos susiejimo su partnerių lojalumo sistemomis funkcionalumas. 4. Užtikrinama šeimos kortelės turėtojų teisė naudotis šeimos kortele visose vietose, pažymėtose specialiu ženklu „Šeimos kortelė“. 5. Prižiūrima šeimos kortelės interneto svetainė, vykdoma informacijos apie šeimos kortelės naudą sklaida. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Gausios šeimos ir šeimos, prižiūrinčios (slaugančios) neįgalųjį, galės pasinaudoti nuolaidomis. Planuojama, kad šeimos kortelę gaus apie 63 tūkst. šeimų.	SADM
8.2.4.	Priemonė – užtikrinti nemokamą muziejų nuolatinių ekspozicijų lankymą	<u>Aprašymas.</u> Lietuvoje iki šiol taikyta nemokamo muziejų lankymo praktika iš esmės nesiskyrė nuo užsienio šalių, tačiau vertinant nemokamo lankymo taikymo apimtį, Lietuvos muziejuose jos buvo daug fragmentiškesnės. Tai ypač svarbu mažas pajamas gaunantiems gyventojams, kurie dėl ribotų finansinių galimybių netenka sąlygų pakankamai gerai pažinti	KM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		krašto istoriją, kultūros ir gamtos paveldą, ugdyti savo ir šeimos narių kultūrinės kompetencijas. Nemokamas muziejų lankymas suteikia galimybę visiems visuomenės nariams nepriklausomai nuo jų socialinės ar finansinės padėties pažinti krašto istoriją ir šalies kultūrinį bei gamtos paveldą; ugdomos visų šeimos narių kultūrinės kompetencijos, formuojama kultūrinė tapatybė, stiprinamas bendruomeniškumas. Taip pat tai sukuria paskatas formuoti šeimų nuolatinio lankymosi muziejuose, kaip turiningo laisvalaikio praleidimo vietoje, įpročius. <u>Veiklos:</u> Nemokamas muziejų lankymas yra taikomas paskutinį kiekvieno mėnesio sekmadienį – t.y. lankytojams sudarytos galimybės nemokamai apsilankyti muziejų nuolatinėse ekspozicijose 12 kartų per metus. Nurodytomis sąlygomis leidžiama nemokamai lankytis nacionalinių ir respublikinių muziejų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina KM, nuolatinėse ekspozicijose. Respublikiniuose muziejuose, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija ir AM, savivaldybių, žinybinuose ir kituose muziejuose yra rekomenduojama taikyti patvirtintą nemokamo muziejų lankymo modelį. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	
8.2.5.	Priemonė – įdiegti mokinio kultūros pasą	<u>Aprašymas.</u> Iki kultūros paso atsiradimo nebuvo sisteminės priemonės, skirtos kultūriniam ir meniniam mokinių ugdymui užtikrinti. Ypač tai svarbu mažiau galimybių turinčių šeimų vaikams, kurie galės pasinaudoti kultūros, meno įstaigų, menininkų teikiamomis paslaugomis Kiekvienam mokiniui kalendoriniams metams skiriama 15 eurų, iš jų suformuojama virtuali mokyklos piniginė. Už šias lėšas kiekvienas 1–12 klasių mokinys gali rinktis iš kultūros ir meno įstaigų ir (ar) menininkų pasiūlytų bei Kultūros paso ekspertų komisijos patvirtintų paslaugų, kurios sudaro kultūros paso paslaugų rinkinį. Visą procesą koordinuoja mokyklose paskirti kultūros paso paslaugų koordinatoriai <u>Nauda.</u> Kiekvienas mokinys turės galimybę dalyvauti teikiant kokybiškas kultūros ir meno paslaugas, bus ugdomi mokinių savarankiško kultūros pažinimo ir patyrimo įpročiai, užtikrinamas paslaugų prieinamumas visoms amžiaus grupėms. Bus skatinamas kultūrinis mokinių sąmoningumas, ugdomos kūrybingos asmenybės, o patirtis, įgyta dalyvaujant kultūriniuose renginiuose ir (ar) kultūrinės edukacijos užsiėmimuose, padės jiems ugdytis procesuose. Kultūros ir meno įstaigos bus skatinamos siekti aukštesnės paslaugų kokybės, didės kultūros ir meno įstaigų teikiamų paslaugų gavėjų skaičius, išaugs kultūros ir meno įstaigų įsitraukimas į mokinių kultūrinį ugdymą (-si). <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	ŠMSM, KM
8.2.6.	Priemonė – teikti socialinę paramą mokiniams	<u>Aprašymas.</u> Atsižvelgiant į 2019 m. atliktos apklausos dėl visuotinio mokinių nemokamo maitinimo rezultatus, nemokamas maitinimas mokiniams, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ar pagal pradinio ugdymo programas, įgyvendinamas etapais, nuo 2020 m. sausio 1 d. nemokami pietūs skiriami mokiniams, besimokantiems pagal priešmokyklinio ugdymo programą savivaldybių atrinktose bendrojo ugdymo mokyklose, kuriose mokinių maitinimas organizuojamas taikant (pilno ar dalinio švediško stalo) principą, o nuo rugsėjo 1 d. – visiems mokiniams, besimokantiems pagal priešmokyklinio ugdymo programą ir pagal pradinio ugdymo programą pirmoje klasėje. Planuojama kasmet didinti nemokamai maitinamų mokinių, besimokančių pagal pradinio ugdymo programas skaičių, ilgainiui užtikrinant visų pagal pradinio ugdymo programas besimokančių mokinių nemokamą maitinimą. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Veiklos:</u> 1. Įvertinti apklausos dėl visuotinio mokinių nemokamo maitinimo rezultatus 2. Atlikti papildomo valstybės biudžeto lėšų poreikio priemonei įgyvendinti skaičiavimus 3. Parengti Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo pakeitimo įstatymo projektą <u>Papildomas lėšų poreikis.</u> Papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis pagal priešmokyklinio ugdymo programą ir pagal	SADM, ŠMSM, SAM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		pradinio ugdymo programą pirmoje klasėje besimokančių mokinių maitinimui 2020 m. – apie 6,8 mln. eurų speciali tikslinė dotacija savivaldybių biudžetams ir 118 tūkst. eurų bendrieji asignavimai ŠMSM. <u>Nauda.</u> Nemokamą maitinimą mokyklose 2020 m. papildomai gaus apie 49,6 tūkst. mokinių, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ar pradinio ugdymo programas.	
8.2.7.	Priemonė – remti ir skatinti NVO bei savivaldybių pilotinius projektus, kuriais kuriami krizės šeimose ištiktų besilaukiančių moterų ir moterų su mažamečiais vaikais priėmimo ir pagalbos suteikimo centrai, orientuoti į šeimų, galinčių priimti tokias moteris tinklo kūrimą kaimo vietovėse.	<u>Aprašymas.</u> NVO ir savivaldybės, priimančios moteris su mažamečiais vaikais, besilaukiančias moteris, ypač nepilnametes, kurios patiria smurtą, šeimos narių atstūmimą, ignoravimą ir patyčias, tačiau priima sprendimą gimdyti ir auginti vaikus, dažniausiai stokoja priemonių, įgūdžių ir žinių, o NVO ar įstaigos, teikiančios mamos ir vaiko pensiono, krizių centro paslaugas, neturi galimybių suteikti šeimos aplinkos. Todėl kaimo vietovėse gyvenančios šeimos, turinčios laisvą gyvenamąjį plotą, galėtų priimti tokias moteris ar moteris su vaikais ir padėti joms įsitvirtinti. Kaimo vietovėse esančių šeimų, ypač senjorų, galinčių priimti krizės ištiktas besilaukiančias moteris ir moteris su mažamečiais vaikais, tinklo kūrimo ir plėtros iniciatyvos būtų įgyvendinamos bendradarbiaujant vietos lygmeniu veikiančioms NVO, krizių centrums, bendruomeniniams ir socialiniams verslams ir šeimoms, įgyvendinant Europos Sąjungos fondų lėšomis remiamus projektus. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	ŽŪM, SADM
8.2.8.	Priemonė – plėtoti pagalbą krizinio nėštumo atvejais (besilaukiančioms ir pagimdžiusioms moterims), tokią pagalbą teikiančias nevyriausybines organizacijas remiant Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšomis ir plėtojant valstybinių įstaigų pagalbą	<u>Aprašymas.</u> Finansuojant NVO, teikiančias pagalbą krizinio nėštumo atvejais, bus užtikrinta krizinį nėštumą patiriančioms besilaukiančioms ir pagimdžiusioms moterims psichologinė, socialinė, finansinė pagalba. Nevyriausybinių sektoriaus vykdomi projektai gali būti finansuojami Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšomis, pritarus Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo tarybai. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SAM
8.2.9.	Priemonė – kiekvienam naujagimiui skirti 100 eurų vertės kūdikio kraitelį (būtinausių prekių rinkinį vaiko auginimo pradžiai)	<u>Aprašymas.</u> Numatoma kiekvienam naujagimiui skirti 100 eurų vertės kūdikio kraitelį (būtinausių prekių rinkinį vaiko auginimo pradžiai). Šia simboline dovana būtų parodomas valstybės dėmesys šeimai. Svarstyta galimybė numatyti sutartinius įpareigojimus kūdikio kraiteliui gauti, pvz., tik užregistravus naujagimį pas šeimos gydytoją, taip užtikrinant visų naujagimių sveikatos priežiūrą. Lėšų poreikis – 3 mln. eurų. Skiriant kraitelį, turėtų būti atsižvelgiama į vaiko poreikius: ar gimė sveikas, neišnešiotas, turi specifinių poreikių. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2021–2022 m.	SAM, SADM
8.2.10.	Priemonė – organizuoti neįgalių vaikų aprūpinimą komunikacijos techninės pagalbos priemonėmis	<u>Aprašymas.</u> Techninės pagalbos neįgaliesiems centras prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos aprūpins neįgalius vaikus komunikacijos techninės pagalbos priemonėmis, kurių tikslas – kompensuoti neįgalių vaikų dėmesio, verbalinio kalbos suvokimo, rašymo, skaitymo, bendravimo ir atminties funkcijų sutrikimus. Taip būtų užtikrinamos neįgalių vaikų teisės ir lygios galimybės įsitraukti į bendruomenės gyvenimą, bendrauti ir reikšti savo nuomonę visais su jais susijusiais klausimais. <u>Veiklos:</u> Bus pakeistas Neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir šių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. gruodžio 19 d. įsakymu	SADM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		Nr. A1-338 „Dėl Neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir šių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir į jį įtraukta nauja komunikacijos techninės pagalbos priemonių grupė. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> Aprūpinimas komunikacijos techninės pagalbos priemonėmis bus organizuojamas, kol bus poreikis ir skiriamas finansavimas. <u>Nauda.</u> Komunikacijos techninės pagalbos priemonės suteiktų galimybę kompensuoti neįgalių vaikų dėmesio, verbalinio kalbos suvokimo, rašymo, skaitymo, bendravimo ir atminties funkcijų sutrikimus. Taip būtų užtikrinamos neįgalių vaikų teisės ir lygios galimybės įsitraukti į bendruomenės gyvenimą, bendrauti ir reikšti savo nuomonę visais su jais susijusiais klausimais	
8.3.	Uždavinys – sudaryti sąlygas lygioms vyrų ir moterų teisėms, pareigoms ir galimybėms viešojo gyvenimo srityje bei šeimoje užtikrinti		
8.3.1.	Priemonė – remti iniciatyvas, kuriomis siekiama mažinti lyčių segregaciją ir šalinti jos priežastis bei pasekmes	<u>Aprašymas.</u> Planuojama organizuoti viešųjų ryšių kampaniją, skirtą teigiamam tėvystės (tėvo, einančio vaiko priežiūros atostogų) įvaizdžiui visuomenėje formuoti, taip pat lygioms moterų ir vyrų teisėms, pareigoms ir galimybėms viešajame gyvenime ir šeimoje užtikrinti. Moters ir vyrai bus skatinami rinktis ne visos darbo dienos laiką, kad galėtų daugiau laiko skirti vaiko priežiūrai, taip pat skatinamas buitės darbų pasidalijimas šeimoje. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM
8.3.2.	Priemonė – atlikti tyrimą, kuriuo būtų įvertintas vyrų įsitraukimas į lyčių lygybės skatinimo priemones	<u>Aprašymas.</u> Planuojama atlikti kiekybinį ir kokybinį tyrimą, padėsiantį nustatyti, kokios priemonės yra veiksmingos įtraukiant vyrus į lyčių lygybės skatinimo procesą. Atlikus tyrimą, bus pateikiamos rekomendacijos dėl specialių priemonių taikymo bei jų poveikio prognozė. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM
8.3.3.	Priemonė – sukurti efektyvias priemones, padedančias mažinti moterų ir vyrų pajamų atotrūkį	<u>Aprašymas.</u> Planuojama įgyvendinti Europos Komisijos iš dalies finansuojamą projektą, skirtą moterų ir vyrų pajamų atotrūkio Lietuvoje analizei atlikti, sukurti efektyvias atotrūkio mažinimo priemones ir didinti visuomenės informuotumą apie atotrūkio įtaką darbo rinkoje. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM
8.3.4.	Priemonė – paskatinti motinas / tėvus sugrįžti į darbo rinką po vaiko priežiūros atostogų ir neatitrūkti nuo darbo jėgos esant. Paskatinti įmones diegti ryšio palaikymo programas, kurias įgyvendinant motinos / tėvai 1–4 kartus per metus atvyktų į įmonę pasimokyti ir kt.	<u>Aprašymas.</u> Vykdamas socialinę kampaniją, numatoma paskatinti įmones diegti ryšio palaikymo programas, kurias įgyvendinant motinos / tėvai 1–4 kartus per metus atvyktų į įmonę pasimokyti ir kt. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM
8.4.	Uždavinys – plėtoti finansines paskatas šeimoms, auginančioms vaikus		
8.4.1.	Priemonė – mokėti išmokas vaikams	<u>Aprašymas.</u> Nuosekliai didinti išmokos vaikui (vaiko pinigų) dydį. Nuo 2020 m. sausio 1 d. universalios išmokos vaikui (vaiko pinigų) dydis didinamas nuo 50 iki 60 eurų, o papildomai skiriamos išmokos vaikui, mokamos vaikams, auginamiems ir (ar) globojamiems gausiose ir nepasiturinčiose šeimose bei neįgaliems vaikams dydis – nuo 20 iki 40 eurų.	SADM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		<u>Veiklos:</u> 1. Įvertinti Lietuvos statistikos departamento skelbiamus vaikų skurdo rizikos lygio pokyčius 2. Įvertinti vaikų skurdo rizikos lygio pokyčius, remiantis SADM vykdomo projekto „Socialinės paramos politikos pokyčių prognozavimo, sprendimų priėmimo derinimo ir veiksmingumo stebėsenos sistemos sukūrimas“ prognozėmis 3. Atlikti papildomo valstybės biudžeto lėšų poreikio priemonei įgyvendinti skaičiavimus 4. Parengti Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo pakeitimo įstatymo projektą. <u>Papildomas lėšų poreikis.</u> Papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis išmokos vaikui dydžio padidinimui 2020 m. – apie 152,4 mln. eurų. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Prognozuojama, kad, padidinus universalios ir papildomai skiriamos išmokos vaikui dydį, skurdo rizika bendroje populiacijoje sumažės 0,6 procentinio punkto, o vaikų iki 18 metų skurdo rizikos lygis – 2,4 procentinio punkto. Šeimoms, auginančioms ir (ar) globojančioms vaikus, suteikta didesnė valstybės finansinė parama.	
8.4.2.	Priemonė – didinti finansavimo prieinamumą panaudojant esamus finansinius instrumentus NVO socialiniam ir bendruomeniniam verslui plėtoti	<u>Aprašymas.</u> Šiuo metu teorinė galimybė NVO pasinaudoti garantijomis, paskolų padengimo ir grąžinamų subsidijų priemonėmis yra, tačiau praktika rodo, kad jokia NVO negali šių priemonių panaudoti, nes neturi kreditingumo istorijos ir tinkamų finansinių rodiklių, ko reikalauja kredito įstaigos, per kurias yra įgyvendinamos finansinės priemonės. Todėl būtina pritaikyti esamas priemones arba sukurti naujus įrankius tik NVO socialinio ar bendruomeninio verslo projektams (lengvatinės paskolos, palūkanų kompensavimas, grąžinamos subsidijos, garantijos ir kt.). Tam, kad esamos priemonės būtų pritaikytos ar sukurti nauji įrankiai, būtina tai išanalizuoti finansinių priemonių išankstiniame (ex ante) vertinime, kuriame turi būti parodytas rinkos trūkumas ir galimas jo padengimas konkrečiomis finansinėmis priemonėmis. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis ES reglamentavimu, finansinės priemonės gali būti taikomos tik finansiškai gyvybingoms veikloms. Taip pat siūlome NVO pasinaudoti EEE/NOR dvišalio bendradarbiavimo galimybėmis. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	FM, EIM, ŽŪM, SADM
8.5.	Uždavinys – plėsti būsto pasirinkimo galimybes šeimoms, auginančioms vaikus		
8.5.1.	Priemonė – teikti paramą šeimoms ir asmenims būstui įsigyti	<u>Aprašymas.</u> Numatoma padidinti pajamų dydžius, kuriais vadovaujantis nustatoma teisė į valstybės iš dalies kompensuojamus būsto kreditus. <u>Veikla.</u> Įgyvendinti Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nuostatas <u>Papildomas lėšų poreikis.</u> Papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis valstybės iš dalies kompensuojamus būsto kreditus gavusiems asmenims ar šeimoms subsidijoms mokėti 2020 m. apie 0,5 mln. eurų. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Prognozuojama, kad padidinus pajamų dydžius, kuriais vadovaujantis nustatoma teisė į valstybės iš dalies kompensuojamus būsto kreditus, padidės galimybės apsirūpinti būstu be tėvų globos užaugusiems asmenims, neįgaliesiems, daugiavaikėms šeimoms. Planuojama, kad 10–20 proc. valstybės iš dalies kompensuojamo būsto kredito subsidija bus skirta didesniai asmenų (šeimų) skaičiui.	SADM
8.5.2.	Priemonė – teikti paramą asmenims ir šeimoms būstui išsinuomoti	<u>Aprašymas.</u> Numatoma padidinti pajamų dydžius, kuriais vadovaujantis nustatoma teisė į būsto nuomos mokesčio kompensaciją asmenims ir šeimoms, nuomojantiems būstą iš fizinių ar juridinių asmenų. <u>Veiklos:</u> 1. Įvertinti Lietuvos energetikos instituto ir Vytauto Didžiojo universiteto mokslininkų atlikto tyrimo „Gyventojų galimybės apsirūpinti būstu ir priemonės būsto prieinamumui didinti“ rezultatus 2. Įgyvendinti Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nuostatas.	SADM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		<u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas apsirūpinti tinkamu būstu, mažas pajamas gaunantiems asmenims ir šeimoms, nuomojantiems būstą iš fizinių ar juridinių asmenų, kompensuojama dalis būsto nuomos mokesčio.	
8.5.3.	Priemonė – kompensuoti savivaldybėms rinkoje nuomojamo būsto nuomos mokesčio dalį, aprūpinant asmenis ir šeimas socialiniu būstu	<u>Aprašymas.</u> Numatoma socialinio būsto fondo plėtrą vykdyti pernuomojant rinkoje išnuomotą būstą. <u>Veiklos:</u> 1. Įvertinti Lietuvos energetikos instituto ir Vytauto Didžiojo universiteto mokslininkų atlikto tyrimo „Gyventojų galimybės apsirūpinti būstu ir priemonės būsto prieinamumui didinti“ rezultatus 2. Įgyvendinti Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nuostatas. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> 2018 m. pabaigoje socialinio būsto nuomos laukė per 10 tūkst. asmenų (šeimų). Socialinio būsto fondo plėtra perkant ar statant būstus yra labai brangi investicija, todėl savivaldybėms, pernuomojant rinkoje išnuomotą būstą, su mažesnėmis sąnaudomis būtų galima socialinį būstą išnuomoti didesniai jo laukiančių asmenų (šeimų) skaičiui.	SADM
8.5.4.	Priemonė – teikti finansinę paskatą jaunos šeimoms, įsigyjančioms pirmąjį būstą	<u>Aprašymas.</u> Teikti finansinę paskatą jaunos šeimoms, įsigyjančioms pirmąjį būstą Lietuvos Respublikos regionuose, skiriant subsidiją būsto kredito daliai apmokėti arba jaunos šeimos prašymu – pradiniam įnašui padengti. Subsidijos, suteikiamos atsižvelgiant į šeimoje auginamų vaikų skaičių. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Daugiau jaunų šeimų, auginančių vaikus, turės galimybę įsigyti nuosavą būstą.	SADM
8.6.	Uždavinys – gerinti šeimos sveikatos būklę, didinant informuotumą šeimos sveikatos klausimais, mažinant sveikatai kylančias grėsmes		
8.6.1.	Priemonė – plėtoti sveiką gyvenimą ir stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius nuo gimimo iki senatvės, gerinant savivaldybių teikiamų valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą	<u>Aprašymas.</u> Pagerinti savivaldybių vykdomos visuomenės sveikatos priežiūros prieinamumą ir kokybę visiems gyventojams, ypač mokiniams, besimokantiems ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, didinant įgyvendinamų visuomenės sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos priemonių įvairovę bei apimtį. Skatinti vaikų fizinį aktyvumą ir stiprinti sveikos gyvensenos įpročius, atsižvelgiant į gerąjį Islandijos pavyzdį (ŠMM). <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SAM, ŠMSM
8.6.2.	Priemonė – nustatyti prievolę lankyti kiekvieną naująjį namuose po gimdymo ir jo sveikatos būklės priežiūrą iki vienerių metų	<u>Aprašymas.</u> Prievolė lankyti kiekvieną naująjį namuose po gimdymo ir jo sveikatos būklės priežiūrą iki vienerių metų užtikrinamas reglamentuotas teisės aktais. Šeimos gydytojo komandos nariai aplanko naująjį 1 kartą per 3 darbo dienas nuo išvykimo iš akušerijos stacionaro, vėliau lanko gydytojas ir slaugytoja. Šeimos gydytojo komandos nariai, lankydami naująjį namuose, jį apžiūri, įvertina naująjį priežiūros kokybę, paaiškina maitinimo krūtimi, dienos, mitybos režimo reikšmę, mitybos padėtį, įvertina šeimos sanitarinį higieninį pasirengimą, informuoja tėvus apie sveikos gyvensenos ugdymą, ligų, traumų, uždegimų, apsinuodijimo, nudegimų, prievartos profilaktiką, imunoprofilaktiką, įvertina šeimos socialinį, psichologinį pasirengimą, pataria tėvams naująjį priežiūros, higienos (ypač odos, bambos), maitinimo krūtimi, mamos mitybos klausimais, įvertina sveikatos būklę, stacionare atliktus tyrimus dėl įgimtų medžiagų apykaitos ligų, jei jie neatlikti, siūnčia atlikti tyrimus, prirėkus nustatyta tvarka informuoja socialinį darbuotoją ir (ar) savivaldybės vaiko teisių apsaugos tarnybą. Kiekvieno apsilankymo asmens sveikatos priežiūros įstaigoje metu gydytojas įvertina kūdikių sveikatos, fizinę būklę, nustato ir įvertina rizikos sveikatai veiksnius, psichomotorinę raidą, atlieka reikiamus tyrimus, suteikia tėvams žinių apie kūdikio aplinkos higieną ir jos saugumą, informuoja apie ligų ir traumų,	SAM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		nudegimų ir prievartos profilaktiką, imunoprofilaktiką, padeda formuoti racionalios kūdikio ir motinos mitybos įgūdžius, skatina maitinimą krūtimi, informuoja tėvus apie dantų ėduonies profilaktiką ir pamoko burnos higienos. Teisės aktais nustatytas šeimos medicinos paslaugas teikiančių pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigų skatinimas už vizitą į namus pas naujagimį arba vaiką ir (ar) kiekvieną naujagimio arba vaiko apsilankymą pas gydytoją ir (ar) slaugytoją ar akušerį. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis, 2020–2022 m.</u>	
8.6.3.	Priemonė – nemokamai skiepyti vaikus iki nustatyto amžiaus nuo B tipo meningokokinės ir rotavirusinės infekcijų	<u>Aprašymas.</u> Lietuvoje imunoprofilaktikos programa įgyvendinama nuo 1992 metų, per tą laiką dėl įtraukiamų naujų vakcinų keletą kartų keitėsi Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorius. Įgyvendinant Nacionalinę imunoprofilaktikos 2014–2018 metų programą, pasiekti ypač geri rezultatai – įtrauktos naujos vakcinos bei naujos tikslinės rizikos grupės. <u>Veiklos:</u> 1. Nuo 2018 m. liepos mėn. į skiepimų kalendorių įtraukti kūdikių skiepai nuo B tipo meningokokinės infekcijos 2. Nuo 2018 m. rugsėjo mėn. kūdikiai skiepjami nuo rotavirusinės infekcijos <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis, 2020–2022 m.</u>	SAM
8.6.4.	Priemonė – šeimos gydytojo komandas papildyti asistentu / papildomu slaugytoju / gyvensenos medicinos specialistu / socialiniu darbuotoju	<u>Aprašymas.</u> Nors pastaraisiais metais fiksuojamas vidutinės būsimos gyvenimo trukmės ilgėjimas Lietuvoje, tačiau, pagal 2015 m. Eurostato duomenis, ji vis dar trumpiausia Europos Sąjungoje ir net 5,8 metų trumpesnė nei Europos Sąjungos šalių vidurkis. Vyrų vidutinė būsimos gyvenimo trukmė beveik 11 metų trumpesnė nei moterų, ir tai didžiausias lyčių skirtumas Europos Sąjungoje. 2015 m. padidėjo vyrų ir moterų sveiko gyvenimo metų atotrūkis nuo Europos Sąjungos vidurkio (Eurostato duomenimis). Siekiant kompleksiškai gerinti visų šeimos narių sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą, sudaryti sąlygas ir skatinti žmones sveikai gyventi, spręsti socialines problemas, būtina išplėsti šeimos gydytojo komandą, įtraukiant į ją socialinius darbuotojus, gyvensenos medicinos specialistus, suteikti slaugytojoms daugiau teisių ir atsakomybės. Šeimos gydytojo komandos bus papildytos asistentu / papildomu slaugytoju / gyvensenos medicinos specialistu / socialiniu darbuotoju. Į pirminės odontologinės pagalbos paslaugas teikiančią komandą bus įtrauktas burnos higienistas. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis, 2020–2022 m.</u>	SAM
8.7.	Uždavinys – ugdyti šeimos narių gebėjimus spręsti psichologines ir socialines problemas		
8.7.1.	Priemonė – užtikrinti, kad patyčių prevencijos programos būtų įdiegtos kiekvienoje šalies mokykloje	<u>Aprašymas.</u> Vadovaujantis Švietimo įstatymo 43 str., nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. kiekviena mokykla privalo įgyvendinti pasirinktą prevencinę programą. Šiuo metu patyčių ir kitas prevencijos programas įgyvendina apie 70 proc. mokyklų. Tikslas – pasiekti, kad iki 2020 m. jas būtų įsidiegusios ne mažiau kaip 95 proc. bendrojo ugdymo mokyklų. 2018–2020 m. tam numatoma skirti 3,53 mln. eurų Europos Sąjungos struktūrinės paramos (toliau – ES) lėšų. <u>Veiklos:</u> 1. Finansuotas patyčių ir kitų prevencijos programų mokyklose įdiegimas 2. Pagal nustatytus kriterijus atrinktos mokyklos pasirinktoms prevencinėms programoms įgyvendinti 3. Nupirkta prevencinių programų įgyvendinimo paslaugos 4. Įdiegtos patyčių bei kitos prevencinės programos ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose <u>Papildomas lėšų poreikis.</u> 2021 m. – 2021 m. po 1 370 tūkst. eurų. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Mokyklose bus įdiegtos prevencinės programos, mažės patyčių bei kitų neigiamų reiškinių, gerės mokyklų mikroklimatas ir mokinių savijauta, psichikos sveikata. Mokiniai geriau prisitaikys mokykloje, išmoks pozityviu būdu	ŠMSM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		išreikšti savo emocijas, gebės patys įveikti sunkumus, suprasti netinkamo elgesio pasekmes, mokyklose mažės agresyvaus elgesio ir patyčių apraiškų, gerės mokyklos mikroklimatas, santykiai	
8.7.2.	Priemonė – remti NVO projektus, skirtus tėvystės įgūdžiams ugdyti ir tėvams konsultuoti, siekiant, kad tėvystės įgūdžių ugdymas būtų prieinamas visiems tėvams	<u>Aprašymas.</u> Remiami nevyriausybinių organizacijų projektai, skirti konsultacinei pagalbai telefonu pozityvios tėvystės klausimais teikti. Remiant nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninių organizacijų veiklos projektus, numatyta prioritetą teikti veikloms, skirtoms pozityvios tėvystės įgūdžiams ugdyti. <u>Nauda.</u> Tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą gaus reikalingas konsultacijas sprendžiant vaikų auklėjimo ir ugdymo klausimus, kylančius iššūkius, turės galimybę pagilinti žinias vaikų nesmurtinio auklėjimo klausimais, atrasti atsakymus, kaip elgtis vienoje ar kitoje situacijoje dėl vaiko elgesio. Stiprės jų pozityvios tėvystės įgūdžiai. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM
9.	Tikslas – užtikrinti valstybės poreikius atitinkantį migracijos srautų valdymą		
9.1.	Uždavinys – skatinti grįžtamąją migraciją ir proporcingą, valstybės interesus atitinkantį užsienio šalių piliečių atvykimą, įgyvendinant pritraukimo, priėmimo, integracijos ir ryšio palaikymo politiką		
9.1.1.	Priemonė – suformuoti Lietuvos, kaip geros vietos dirbti ir kurti verslą, įvaizdį ir vykdyti kitas talentų pritraukimo į Lietuvą veiklas (stiprinti „Work in Lithuania“ funkcionalumą ir sklaidą)	<u>Aprašymas.</u> Šiuo metu bendras Lietuvos žinomumas užsienyje gerėja menkai ar net prastėja (URM atlikta užsienio lietuvių apklausa, 2013–2016 m.). Trūksta priemonių, padedančių didinti Lietuvos žinomumą ir patrauklumą užsienyje, pritraukti į Lietuvą užsienyje gyvenančius aukštos kvalifikacijos specialistus (Lietuvos ir užsienio šalių piliečius), kurie prisidėtų prie aukštos pridėtinės vertės ekonomikos augimo Lietuvoje. Siūloma stiprinti Lietuvos, kaip geros vietos dirbti ir kurti verslą, įvaizdį užsienio šalyse, orientuojantis į užsieniečius, užsienyje gyvenančius Lietuvos piliečius bei lietuvių kilmės asmenis. „Work in Lithuania“ platformoje šiuo metu pateikiami ir planuojami toliau skelbti darbo pasiūlymai, skirti anksčiau nurodytoms asmenų grupėms, siekiant pritraukti specialistus, kuriems Lietuva gali pasiūlyti konkurencingą atlyginimą, sugrįžti arba atvykti dirbti į Lietuvą. <u>Veiklos:</u> 1. Ypač aukštos kvalifikacijos specialistų atranka ir individualių darbo pasiūlymų teikimas, siekiant juos pritraukti į Lietuvą 2. Karjeros Lietuvoje galimybių viešinimas tarptautiniuose renginiuose 3. Užsienio studentų integracija į Lietuvos darbo rinką 4. Work in Lithuania portalo ir specialistų duomenų bazės vystymas ir atnaujinimas Bendradarbiavimas su įmone LinkedIn nustatant ir atnaujinant tikslines auditorijas, rinkas. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	EIM
9.1.2.	Priemonė – sustiprinti Vyriausybės paskirtos už migrantų informavimą atsakingos organizacijos (šiuo metu Migracijos informacijos centro „Renkuosi Lietuvą“) funkcionavimą, pertvarkant jį į individualaus konsultavimo grįžimo į Lietuvą klausimais centrą, veikiantį vieno langelio principu, padidinant	<u>Aprašymas.</u> Šiuo metu net 40 proc. užsienio lietuvių teigia, kad jiems trūksta arba nepakanka informacijos apie grįžimą į Lietuvą ir reintegraciją (URM, 2016 m.). Airijos pavyzdys rodo, kad net turint santykinai gerai išplėtotą migrantų informavimo sistemą, informacijos trūkumas išlieka didžiausiu trukdžiu norintiesiems sklandžiai grįžti į šalį ir svarbiausiu prioritetu migracijos politikoje. Siūloma sustiprinti informacijos centro veiklą – teikti informaciją ir asmenines konsultacijas įvairiais praktiniais klausimais: grįžimo planavimo, socialinių, švietimo paslaugų, migracijos įforminimo, įsidarbinimo ir kt. Tam būtina padidinti centro žinomumą, teikti daugiau paslaugų ir gerinti jų prieinamumą. Priemonės veiklos įgyvendinamos per Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuro Migracijos informacijos centrą (toliau – MIC) „Renkuosi Lietuvą“. <u>Veiklos:</u> 1. Plėsti Migracijos informacijos centro teikiamas paslaugas užtikrinant, kad aktuali informacija ir konsultacijos būtų teikiamos anglų ir rusų kalbomis	VRM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
	finansavimą to centro teikiamų paslaugų Lietuvos išeivijai sklaidai	- Įvesti papildomas nemokamas telefono linijas ryšiui su tam tikromis šalimis palaikyti - Didinti Migracijos informacijos centro žinomumą, viešinant jo vykdomą veiklą nacionalinėje ir emigrantams skirtoje žiniasklaidoje - Organizuoti pagalbą grįžtantiems lietuviams, iš užsienio atvykstantiems aukštos kvalifikacijos specialistams kreipiantis į įvairias valstybės institucijas, jei reikia – vertėjauti ir pan. - Rengti tikslinius įvadinčius seminarus atvykstantiems ir grįžtantiems gyventi į Lietuvą asmenims apie gyvenimą ir pirmuosius žingsnius šioje šalyje - Migracijos informacijos centrui teikti psichologinės pagalbos ir konsultacijų paslaugas grįžusiems ir ketinantiems grįžti į Lietuvą asmenims, emigracijos paliečiams asmenims bei jų artimiesiems 2020 m. ir vėliau. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis: 2020–2022 m.</u>	
9.1.3.	Priemonė – Vyriausybės paskirtai už migrantų informavimą atsakingai organizacijai (šiuo metu Migracijos informacijos centrui „Renkuosi Lietuvą“) bendradarbiaujant su Lietuvos diplomatinėmis atstovybėmis, sustiprinti aktyvaus informavimo ir konsultavimo veiklas ambasadoje, konsulatuose	<u>Aprašymas.</u> Lietuvos diplomatinės atstovybės, teikdamos konsulinės paslaugas (ir kitais būdais), palaiko artimus ryšius su užsienio lietuvių organizacijomis ir yra svarbus jų informacijos šaltinis. Siūloma geriau išnaudoti diplomatinį atstovybių tinklą užsienyje, informuojant grįžtančius bei ketinančius grįžti Lietuvos piliečius ir lietuvių kilmės asmenis apie Migracijos informacijos centro „Renkuosi Lietuvą“ teikiamas konsultavimo paslaugas vieno langelio principu. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis: 2020–2022 m.</u>	VRM, URM
9.1.4.	Priemonė – teikti specialią pagalbą norintiesiems sugrįžti ir integruotis į Lietuvos savivaldybes (regionus), apmokius atrinktus savivaldybių administracijų darbuotojus informuoti ir konsultuoti grįžtančius iš užsienio Lietuvos piliečius ir lietuvių kilmės asmenis bei jų šeimos narius	<u>Aprašymas.</u> 2017 m. duomenimis, net 82 proc. grįžusiųjų į Lietuvą grįžo į tą pačią savivaldybę, iš kurios išvyko (MOSTA, 2018 m.). Grįžtantiems itin aktuali informacija ir konsultacijos, susijusios su jų gyvenamosios vietos (savivaldybės) ypatumais. Siūloma sukurti ir sustiprinti savivaldybių administracijos darbuotojų konsultantų grįžimo klausimais tinklą, kuris padėtų grįžtantiems lengviau pasinaudoti visomis savivaldybės teikiamomis galimybėmis ir padėtų susirasti darbą, būstą ir mokyklą bei kitaip integruotis konkrečioje savivaldybėje. Konsultantų veikla būtų glaudžiai susijusi su Vyriausybės paskirta už migrantų informavimą atsakinga organizacija (šiuo metu su Migracijos informacijos centru „Renkuosi Lietuvą“), kuri perduotų sukaupą gerą patirtį ir kompetencijas savivaldybių administracijos darbuotojams. <u>Veiklos:</u> Sustiprinti MIC „Renkuosi Lietuvą“ funkcionavimą, užtikrinant jo finansavimą šioms veikloms vykdyti: koordinuoti Lietuvos savivaldybių (regionų) koordinatorių tinklo veiklą, konsultuoti atrinktus savivaldybių konsultantus grįžtantiems iš užsienio Lietuvos piliečiams ir lietuvių kilmės asmenims bei jų šeimos nariams informuoti ir konsultuoti, rinkti, sisteminti ir rengti informaciją, skirtą grįžtantiems asmenims (VRM, MIC „Renkuosi Lietuvą“) <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis: 2020–2022 m.</u>	VRM
9.1.5.	Priemonė – skatinti Lietuvos gyventojų ir užsienio lietuvių bei užsieniečių bendruomenines iniciatyvas	<u>Aprašymas.</u> 2017 m. duomenimis, net 82 proc. grįžusiųjų į Lietuvą grįžo į tą pačią savivaldybę, iš kurios išvyko (MOSTA, 2018 m.). Vietos bendruomenės dažnai būna svarbi sugrįžimo ar atvykimo į Lietuvą priežastis. Siūloma įgyvendinti priemones, kurios suartintų Lietuvos gyventojus ir užsienio lietuvių bei užsieniečių, organizuoti bendruomenines veiklas Lietuvos savivaldybėse ir kitais būdais skatinti jų tinklo veiklą. Tai padėtų integruotis į bendruomenę atvykstantiems arba	SADM, VRM, URM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
	Lietuvos savivaldybėse, siekiant padėti integruotis į bendruomenę atvykusiems arba grįžusiems į Lietuvą asmenims	grįžtantiems į Lietuvą asmenims. Veikla būtų vykdoma atsižvelgiant į „Globalios Tauragės“ ir kitus sėkmingus pavyzdžius šioje srityje. Užsienio reikalų ministerija pagelbėtų bendruomenėms Lietuvoje mezgant ryšius su užsienio lietuviais, o Vidaus reikalų ministerija per MIC „Renkuosi Lietuvą“ iniciatyvą padėtų nukreipti besikreipiančius asmenis į jau egzistuojančias iniciatyvas, skatintų tokių iniciatyvų kūrimąsi. <u>Veiklos:</u> Patikslinti <i>Nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2017–2019 metų veiksmų plano įgyvendinimo 2.3 priemonės „Remti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimo</i> aprašą numatant, kad projektai, orientuoti į atvykstančių ir grįžtančių asmenų įtraukimą į bendruomeninę veiklą bei tinklo veiklos iniciatyvas Lietuvos savivaldybėse, būtų pripažinti tinkamomis finansuoti veiklomis ir (arba) finansavimo prioritetu, skatinti tokių iniciatyvų kūrimą (SADM, VRM (MIC „Renkuosi Lietuvą“), URM) <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis. 2020–2022 m.</u>	
9.1.6.	Priemonė – remti lietuvių kalbos kursus Lietuvos savivaldybėse grįžusiems ir atvykusiems į Lietuvą asmenims	<u>Aprašymas.</u> Daugėjant Lietuvos piliečių, gyvenančių užsienyje, auga ir mišrių santuokų su užsienio piliečiais skaičius (nuo 2004 m. net 42,7 tūkst. Lietuvos piliečių užregistravo santuokas su kitų šalių piliečiais), o kalbos barjeras gali tapti pagrindine kliūtimi mišrioms šeimoms grįžti į Lietuvą. Kalbos kursų rėmimas padėtų mokytis kalbos gyvenant užsienyje ir palengvintų grįžimą (atvykimą) bei integraciją į visuomenę. Siūloma iš dalies arba visiškai remti lietuvių kalbos mokymosi kursus, kuriuos baigus būtų įgyta lietuvių kalbos, kaip užsienio kalbos, mokėjimo kvalifikacija. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, grįžusių į Lietuvą Lietuvos piliečių ir ES ar trečiųjų šalių piliečių, kurių amžius nuo 18 iki 64 m., skaičius siekia daugiau nei 26 tūkst. asmenų. Remiantis savivaldybių švietimo centruose vykdomų lietuvių kalbos kursų kainomis, vieno asmens dalyvavimas kalbos mokymo programoje galėtų siekti apie 150 eurų. Įvertinus galimą paslaugų kainą ir dalyvaujančiųjų asmenų skaičių (150 eurų – 26 tūkst. asm.) galimas papildomo biudžeto poreikis apytiksliai sudarytų: 1) taikant prielaidą, jog dalyvautų 70 % nurodytos asmenų grupės – 2.75 mln. eurų metams 2) taikant prielaidą, jog dalyvautų 50 % nurodytos asmenų grupės – 1.9 mln. eurų metams 3) taikant prielaidą, jog dalyvautų 30 % nurodytos asmenų grupės – 1.15 mln. eurų metams <u>Veiklos:</u> 2020 m. II pusmetį įgyvendinti pilotinį projektą, kuris būtų finansuojamas Prieiglosčio, migracijos, integracijos fondo lėšomis. Įgyvendinant projektą būtų organizuojami lietuvių kalbos kursai pasirinktose savivaldybėse grįžusiems ir atvykusiems į Lietuvą asmenims. Pilna apimtimi veiklas finansuoti planuojama pasinaudojus naujojo periodo ES struktūrinės paramos priemonėmis.	ŠMSM
9.1.7.	Priemonė – kiekvienoje švietimo įstaigoje, kurioje mokosi sugrįžęs ar atvykęs iš užsienio mokinys, nuo pirmos dienos užtikrinti pagalbos suteikimą	<u>Aprašymas.</u> Užsienyje gimsta ir auga vis daugiau Lietuvos piliečių: nuo 2004 m. užregistruota net 17,9 tūkst. Lietuvos piliečių, gimusių ne Lietuvoje, o į Lietuvą grįžo 9,6 tūkst. mokyklinio amžiaus vaikų. Vien 2017 m. į Lietuvą sugrįžo 1 388 Lietuvos piliečiai iki 18 metų. Pirminiai atliekamo švietimo paslaugų sugrįžusiems asmenims poreikio savivaldybėse tyrimo rezultatai rodo, kad labai trūksta (ypač regionuose) specialistų, padedančių vaikui integruotis ir gebančių bendrauti užsienio kalba. Siekiant sklandesnės grįžusių ar atvykusių iš užsienio asmenų, jų vaikų integracijos į švietimo sistemą, siūloma teikti būtinąją ir individualius mokinio poreikius atitinkančią pagalbą pagal sudarytą individualų mokymosi planą, pagal poreikį organizuojant mokymąsi išlyginamosiose klasėse ar individualiuose išlyginamuosiuose užsiėmimuose. Šios priemonės padėtų tėvams (globėjams, rūpintojams) jaustis labiau užtikrintiems dėl sėkmingos vaikų įtraukties ir savijautos Lietuvos mokyklose, paskatintų lietuvių šeimoms grįžti į Lietuvą. <u>Papildomas lėšų poreikis:</u> 2021 m. – 4 500 tūkst. eurų, 2022 m. – 4 500 tūkst. eurų	ŠMSM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		<u>Veiklos:</u> 1. Vykdyti parengiamąją veiklą prieš vaikui atvykstant. Stiprinti lituanistinių mokyklų veiklą, plėsti nuotolinį mokymą, suteikti galimybių lituanistinėms mokykloms užsienyje naudotis diagnostiniais ir standartizuotais testais, remti bendruosius lituanistinių mokyklų užsienyje ir bendrojo ugdymo mokyklų Lietuvoje projektus, bendruomenių idėjų mainus 2. Priimant iš užsienio atvykusį ar sugrįžusį vaiką į mokyklą, nustatyti jo poreikius. Užtikrinti, kad Lietuvos ir užsienio lituanistinės mokyklos laikytųsi teisės aktuose įtvirtintos nuostatos priimti į mokyklą sugrįžusį ar atvykusį iš užsienio vaiką mokytis kartu su bendraamžiais. Netestuoti mokinio, siekiant nustatyti jo mokymosi klasę, o galimą jo mokymosi pasiekimų patikrinimą organizuoti dėl individualaus mokymosi plano sudarymo. Teikti informaciją besidomintiesiems sugrįžimo į švietimo sistemą sąlygomis, naudojantis vieno langelio principu. Įgyvendinant projektą „Bendrojo ugdymo turinio ir organizavimo modelių sukūrimas ir išbandymas bendrajame ugdyme“, parengti metodinę medžiagą su praktinėmis užduotimis, skirtą mokinių, nekalbančių lietuviškai ir neturinčių pagrindinių sričių pasiekimų patvirtinimo, turimam žinių bei gebėjimų lygiui nustatyti 3. Organizuoti ugdymo ir mokymosi pagalbą vaikui, bendradarbiaujant su tėvais ir mokyklos bendruomene. Palaikyti ir stiprinti išlyginamųjų klasių veiklą. Įgyvendinant projektą „Bendrojo ugdymo turinio ir organizavimo modelių sukūrimas ir išbandymas bendrajame ugdyme“, parengti, išbandyti ir pateikti mokykloms taikyti atvykusių ir sugrįžusių iš užsienio vaikų ugdymo organizavimo (įskaitant mokymosi pagalbos teikimą) modelius, išdėstyti jų taikymo rekomendacijas 4. Parengti metodinę medžiagą. Patvirtinti rekomendacinę integruotą lituanistinio švietimo programą su mokymo priemonėmis. Įgyvendinant projektą „Bendrojo ugdymo turinio ir organizavimo modelių sukūrimas ir išbandymas bendrajame ugdyme“, nustatyti mokyklų poreikius ir parengti 2 skaitmenines integruoto mokymo priemones (metodinę medžiagą ir užduočių pavyzdžius) atvykusiems ir sugrįžusiems į Lietuvą vaikams ugdyti. Parengti rekomendacijas pagrindinio ir vidurinio mokymo programas vykdančioms mokykloms, kaip pasirengti priimti atvykusius mokinius, kaip nustatyti jų individualius poreikius ir parengti jų individualius poreikius atitinkantį ugdymo planą. Organizuoti mokymus mokyklose, kuriose mokosi iš užsienio atvykę ar sugrįžę mokiniai, ir konsultuoti jas 5. Sudaryti teisinės ir finansinės galimybes ugdymo procese dalyvauti dviem mokytojams, mokytojo padėjėjui, mokinio asistentui bei tobulinti mokytojų kvalifikaciją darbo su sugrįžtančiais iš užsienio vaikais srityje <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis:</u> 2 veiklos 2020 m. – 2021 m. II ketv. (ES lėšomis finansuojama dalis) (einašiosios veiklos vykdomos nuolat); 3 veiklos 2020 m. – 2021 m. II ketv. (ES lėšomis finansuojama dalis) (einašiosios veiklos vykdomos nuolat); 4 veiklos 2020 m. – 2021 m. II ketv. (ES lėšomis finansuojama dalis); 5 veiklos 2020 m. I ketv. – 2020 m. III ketv.	
9.1.8.	Priemonė – skatinti Lietuvos darbdavius ieškoti darbuotojų užsienyje, remiant darbdavių muges ir kitus darbo užsienyje paieškos projektus (skatinant grįžtamąją migraciją)	<u>Aprašymas.</u> Svarstantiems apie grįžimą ar atvykimą į Lietuvą asmenims lengviau priimti sprendimą sugrįžti ar atvykti, kai jie jau yra užsitikrinę darbo vietą Lietuvoje. To siekiant, siūloma organizuoti darbdavių muges, rengti kitus darbo paieškos užsienyje projektus ir taip skatinti jų pritraukimą į Lietuvos darbo rinką. <u>Veiklos:</u> Organizuoti darbo muges, konferencijas, susitikimus su darbdaviais ir kitas darbo paieškos užsienyje iniciatyvas. Priemonės įgyvendinimo laikotarpis. 2020–2022 m.	SADM, Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
			(toliau – UT)
9.1.9.	Priemonė – numatyti papildomas UT veiklas grįžusių ir atvykusių į Lietuvą asmenų užimtumui skatinti ir užtikrinti informacijos apie įgyvendinamas priemones, pritaikytas grįžtančių ir atvykstančių į Lietuvą asmenų poreikiams, skatinant jų perkvalifikavimą ir prarastų įgūdžių atkūrimą, sklaidą	<u>Aprašymas.</u> Apie 66 proc. grįžusių į Lietuvą asmenų per vienerius metus neišsidarbina, o tai yra dažna pakartotinio išvykimo iš Lietuvos priežastis. Be to, net 57,4 proc. išvykusių asmenų užsienyje dirba žemesnės kvalifikacijos darbą, nei yra įgiję, todėl, sugrįžę į Lietuvą, dėl prarastų įgūdžių sunkiau išsidarbina pagal ankstesnę kvalifikaciją. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) pateiktoje Lietuvos darbo rinkos ir socialinės politikos apžvalgoje (2018 m.) teigiama, kad į Lietuvą grįžtantiems dirbti asmenims galimybės naudotis aktyvios darbo rinkos politikos priemonėmis yra ribotos. Sprendžiant šias problemas, siūloma numatyti papildomas Užimtumo tarnybos veiklas, grįžusių ir atvykusių į Lietuvą asmenų užimtumui skatinti, taip pat užtikrinti informacijos apie įgyvendinamas priemones, pritaikytas grįžtančių ir atvykstančių asmenų darbo rinkos integracijos poreikiams, sklaidą. Bus siekiama skatinti šių asmenų persikvalifikavimą ir prarastų įgūdžių atkūrimą. <u>Veiklos:</u> 1. Sukurti metodiką ir apmokyti UT konsultantus dirbti su grįžusiais ir atvykusiais į Lietuvą asmenimis, teikiant jiems individualią pagalbą. 2. Suteikti galimybę grįžtantiems ar atvykstantiems arba ketinantiems grįžti ar atvykti į Lietuvą asmenims konsultuotis telefonu darbo rinkos klausimais, tam skiriant atskirą konsultacijų telefoną ir specialų konsultantą. Priemonės įgyvendinimo laikotarpis. 2020–2022 m.	SADM, UT
9.1.10.	Priemonė – parengti Lietuvos piliečių, lietuvių kilmės asmenų ir jų šeimos narių, gyvenančių humanitarinės krizės ištiktose šalyse, atsidūrusių ekstremaliose situacijose ir karinio konflikto apimtose teritorijose, perkėlimo į Lietuvą ir paramos jų integracijai modelį	<u>Aprašymas.</u> Humanitarinės krizės ištiktose šalyse, taip pat ekstremaliose situacijose ar karinio konflikto apimtose teritorijose atsidūrę asmenys dažnai nebegali patenkinti pirminių saugumo ir komforto poreikių, pažeidžiamos jų pamatinės teisės. Šia priemone būtų siekiama suteikti visapusišką pagalbą Lietuvos piliečiams ir lietuvių kilmės asmenims, gyvenantiems minėtomis sąlygomis, sugrįžti į Lietuvą ir čia integruotis. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020 m.	SADM, VRM, URM, ŠMSM
9.1.11.	Priemonė – užtikrinti veiksmingą emigracijos mažinimo ir grįžtamosios migracijos skatinimo politikos koordinavimą, sutelkiant koordinavimo funkcijas vienoje institucijoje	<u>Aprašymas.</u> Šiuo metu nepakankamai dėmesio skiriama emigracijos mažinimo ir grįžtamosios migracijos skatinimo politikai ir bendram jos koordinavimui, o tai iš dalies lėmė ligšiolinės emigracijos mažinimo ir grįžtamosios migracijos skatinimo politikos neefektyvumą, nesistemingumą. Siekiant didesnio šios politikos veiksmingumo, siūloma sutelkti koordinavimo funkcijas vienoje institucijoje, kuri koordinuotų emigracijos ir grįžtamosios migracijos procesų stebėseną, tyrimus, politikos formavimo ir įgyvendinimo veiklas. <u>Veiklos:</u> 1. Pasiekti susitarimą su VRM ir kitomis migracijos politiką formuojant ir koordinuojant dalyvaujančiomis institucijomis dėl Vyriausybės kanceliarijos vykdomų emigracijos mažinimo ir grįžtamosios migracijos skatinimo politikos koordinavimo atsakomybių ir priimti atitinkamus teisės aktus. 2. Vykdyti emigracijos mažinimo ir grįžtamosios migracijos skatinimo politikos koordinavimą Vyriausybės kanceliarijoje <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis:</u> 2020–2022 m.	LRVK
9.2.	Uždavinys – stiprinti ekonominę Lietuvos gyventojų gerovę		

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
9.2.1.	Priemonė – skatinti savanorišką veiklą, praktiką ir stažuotes viešajame ir privačiame sektoriuje	<u>Aprašymas.</u> Jauniems asmenims, besimokantiems Lietuvoje, įprasta išvykti dirbti ar atlikti praktikas, stažuotis į užsienį, nors tai jie galėtų daryti Lietuvoje. Baigusius mokslus jauniems žmonėms emigruoti tampa paprasčiau nei likti, nes, įėję į darbo rinką Lietuvoje, jie susiduria su iššūkiais. Be to, baigusiesiems studijas trūksta įgūdžių ir darbo patirties: tik 30 proc. darbdavių mano, kad aukštųjų mokyklų absolventai yra tinkamai parengti darbo rinkai (MOSTA, 2014 m.). Siūloma skatinti savanorišką veiklą, praktiką ir stažuotes viešajame ir privačiame sektoriuje. Tai padėtų jauniems žmonėms įgyti darbo patirties Lietuvoje ir lengviau įsitraukti į Lietuvos darbo rinką, baigus mokslus. <u>Veiklos:</u> Parengti konkrečius pasiūlymus dėl priemonės (-ių), kuri (-ios) padėtų padidinti savanoriškos veiklos, praktikų ir stažuotų vietų skaičių, prieinamumą ir patrauklumą viešojo bei privataus sektoriaus įstaigose (SADM, VRM, ŪM) <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM, VRM, EIM
9.2.2.	Priemonė – didinti Lietuvos gyventojų finansinį raštingumą, atnaujinant bendrojo ugdymo programas ir įgyvendinant finansinio raštingumo mokymų (įskaitant mokymus internetu) nemokytinio amžiaus asmenims programą	<u>Aprašymas.</u> Daugiau kaip 230 tūkst. Lietuvos gyventojų yra įsiskolinę, o Lietuva yra vienintelė ES šalis, kurioje taupymo norma mažesnė už nulį, t. y. išleidžiama daugiau nei uždirbama. Tai rodo žemą gyventojų finansinį raštingumą ir didelį norą naudotis rinkoje reklamuojamomis kreditų teikimo paslaugomis. Siekiant mažinti emigracijos mastus dėl netinkamo asmeninių finansų valdymo ir įsiskolinimų, siūloma didinti Lietuvos gyventojų finansinį raštingumą, atnaujinant bendrojo ugdymo programas ir remiant mokymus nemokytinio amžiaus asmenims. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	ŠMSM
9.3.	Uždavinys – stiprinti socialinį	Lietuvos gyventojų saugumą ir jų psichologinę (emocinę) gerovę	
9.3.1.	Priemonė – skatinti visuomenės įsitraukimą į viešąjį valdymą nacionaliniu ir savivaldos lygiu, užtikrinant vienodą viešųjų konsultacijų praktiką ir visuomenės dalyvavimo viešajame valdyme stebėseną	<u>Aprašymas.</u> Lietuvos gyventojai – vieni iš ES ir EBPO gyventojų, mažiausiai siejančių save su savo šalimi, ir vieni iš ES ir EBPO gyventojų, dažniausiai norinčių išvykti iš savo šalies. Taip yra dėl menkos Lietuvos gyventojų pilietinės galios, kurią lemia valstybės institucijų atvirumo visuomenei stoka. Siūloma skatinti visuomenės įsitraukimą į viešąjį valdymą, konsultuojantis su ja, užtikrinant viešųjų konsultacijų metodikos taikymą Vyriausybės institucijose, tobulinant reglamentavimą, teikiant rekomendacijas savivaldybėms. <u>Veiklos:</u> 1. Įtvirtinti vienodą viešųjų konsultacijų praktiką, užtikrinant metodiškai tinkamą viešųjų konsultacijų skaičių, išbandant įvairesnes, įtraukesnes viešųjų konsultacijų formas (LRVK) 2. Sistemingai vykdyti visuomenės dalyvavimo viešajame valdyme stebėseną, kurios metu būtų įvertinta viešųjų konsultacijų proceso pažanga (lygis), viešųjų konsultacijų praktika ir kitų visuomenės dalyvavimo viešajame valdyme priemonių mastas (LRVK) 3. Skleisti atviro valdymo / visuomenės dalyvavimo valdyme kultūrą, vykdamą kryptingą viešųjų konsultacijų rezultatų aptarimą ir gerosios patirties sklaidą, didinant informacijos apie visuomenės galimybes dalyvauti priimančias sprendimus prieinamumą (LRVK) <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020 m.	LRVK, VRM
9.3.2.	Priemonė – įsteigti nacionalinį NVO fondą, siekiant stiprinti pilietines ir visuomenines organizacijas, ir skatinti visuomenės pilietiškumą,	<u>Aprašymas.</u> Svarbi emigracijos priežastis – socialinio nesaugumo jausmas ir teisingumo stoka, o pagal socialinę sanglaudą Lietuva yra viena iš paskutiniųjų ES ir EBPO šalių. Siekiant stiprinti gyventojų socialinę sanglaudą ir saugumo jausmą šalyje, siūloma visapusiškai stiprinti NVO sektorių, įsteigiant nacionalinį NVO fondą, kurio lėšos būtų naudojamos NVO sektoriui plėtoti, NVO tvarumui ir gebėjimams dalyvauti viešajame valdyme didinti, ir sudarant sąlygas šiam fondui veikti.	SADM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
	bendruomeniškumą	<u>Preliminarus lėšų poreikis:</u> 2020 m. – 3 000 tūkst. eurų, 2021 m. – 3 000 tūkst. eurų, 2022 m. – 3 000 tūkst. eurų. Šaltinis – valstybės biudžeto lėšos (galimai likutis nuo nepaskirstyto 0,6 proc. gyventojų pajamų mokesčio politinėms partijoms ir (arba) likutis nuo nepaskirstyto 1,2 proc. gyventojų pajamų mokesčio subjektams, kurie vadovaujantis Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymu turi teisę gauti paramą, bus įvertintos ir kitos finansavimo alternatyvos). <u>Veiklos:</u> 1. Priimti Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymą, kuriame būtų įtvirtintos nuostatos dėl nacionalinio NVO fondo 2. Parengti ir patvirtinti NVO fondo veikimo modelį bei veiklos strategiją 3. Administruoti fondą, įgyvendinti veiklas, kuriomis stiprinamos NVO ir bendruomenės, visuomenė skatinama labiau įsitraukti ir dalyvauti viešajame valdyme 4. Vykdyti fondo veiklos ir rodiklių stebėseną <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	
9.3.3.	Priemonė – atlikti darbo ginčų komisijų veiklos analizę ir pateikti pasiūlymų dėl jos tobulinimo, informuoti visuomenę apie ginčų komisijos veiklą	<u>Aprašymas.</u> Darbo ginčų komisijos yra pirminės ginčų dėl Darbo kodekso nuostatų sprendimo institucijos, nuo kurių veikimo priklauso Darbo kodekso nuostatų įgyvendinimas praktikoje, todėl ypač svarbu, kad jos veiktų skaidriai ir nešališkai, o darbo ginčo šalys būtų tinkamai informuojamos apie savo teises. Siekiant užtikrinti optimalų šių komisijų veikimą įsigaliojus naujam Darbo kodeksui, siūloma atlikti jų veiklos analizę ir pateikti pasiūlymų dėl jos tobulinimo. <u>Preliminarus lėšų poreikis:</u> 2020 m. – 58 tūkst. eurų, 2021 m. – 58 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų. <u>Veiklos:</u> 1. Atlikti darbo ginčų komisijų veiklos analizę ir pateikti pasiūlymų dėl jos tobulinimo 2. Įgyvendinti visuomenės informavimo kampaniją, gerinant visuomenės supratimą apie aktualiausias teisės aktuose įtvirtintas darbuotojų teises ir jas ginančių institucijų teikiamas paslaugas <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 1 veiklos 2020 m. I ketv. – 2020 m. II ketv., 2 veiklos 2020 m. – 2021 m. II ketv.	SADM
9.3.4.	Priemonė – įgyvendinti visuomenės informavimo kampaniją, skatinančią visuomenės pakantumą psichikos sveikatos sutrikimų turintiems asmenims ir jų supratimą	<u>Aprašymas.</u> Lietuvoje vis dar nėra įprasta atvirai pripažinti, kad asmuo ar jo artimieji turi psichikos sveikatos sutrikimų, nors tokių asmenų skaičius Lietuvoje nuolat didėja. Mažas pakantumas turintiems psichikos sveikatos sutrikimų ir menka jų atjauta lemia tai, kad dalis visuomenės narių gyvena socialinėje atskirtyje, bijo kreiptis pagalbos, kartais tai būna net savižudybės priežastis. Tai skatina ir emigraciją, nes bendras emocinės gerovės lygis Lietuvoje yra itin žemas, o susidūrus su iššūkiais gyvenime, sudėtinga rasti pagalbą, ir emigracija tampa išėjimu sprendžiant asmenines (psichologines) problemas. Siūloma skatinti visuomenės pakantumą psichikos sveikatos sutrikimų turintiems asmenims, įgyvendinant ilgalaikę visuomenės informavimo ir švietimo kampaniją. <u>Veiklos:</u> 1. Parengti visuomenės informavimo ir komunikacijos gaires dėl visuomenės pakantumo psichikos sveikatos sutrikimų turintiems asmenims stiprinimo ir įgyvendinti socialinę informacinę kampaniją. 2. Įgyvendinant ES struktūrinės paramos lėšomis finansuojamą projektą „Nuo globos link galimybių: bendruomeninių paslaugų plėtra“ vykdyti vieną iš veiklų – keisti neigiamas nuostatas ir skatinti pozityvų požiūrį į asmenis, turinčius proto ir (ar) psichikos negalią (SADM (Neįgalųjų reikalų departamentas prie SADM (NRD), SAM) <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 1 veiklos 2020 m. II ketv. – 2022 m., 2 veiklos – 2020–2022 m.	SAM, SADM
9.3.5.	Priemonė – peržiūrėti taikomus teisinius apribojimus (įsadarbinimo ir kt.) dėl	<u>Aprašymas.</u> Siūloma diferencijuoti psichikos sveikatos sutrikimus pagal jų sunkumą ir atitinkamai pakoreguoti taikomus teisinius apribojimus (mokslo, darbui, žmogaus teisėms), taip paskatinti didesnę visuomenės atvirumą ir norą kreiptis pagalbos, kilus psichologinių problemų. Tai padėtų pakelti emocinės gerovės lygį šalyje ir galiausiai sumažinti emigraciją,	SAM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
	psichikos sveikatos sutrikimų ir užtikrinti jų proporcingumą, diferencijuojant pagal psichikos sveikatos sutrikimo sunkumą	kuri dažnai tampa išeitimi sprendžiant asmenines (psichologines) problemas. Šią priemonę įgyvendinant, bus peržiūrėti teisės aktai ir prireikus parengti jų pakeitimų projektai arba nauji teisės aktai. <u>Veiklos:</u> Atlikti sisteminę teisės aktų, reglamentuojančių privalomuosius sveikatos patikrinimus ir sveikatos būklės reikalavimus, peržiūrą ir atlikti reikiamus teisės aktų pakeitimus, siekiant, kad įvairių profesijų atstovai bei turintys teisę vairuoti asmenys nebūtų diskriminuojami dėl psichikos sveikatos sutrikimų ar jų gydymosi ir būtų užtikrinamas tinkamas pacientų sveikatos duomenų konfidencialumas bei anonimišų paslaugų prieinamumas. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis, 2020 m.</u>	
9.3.6.	Priemonė – didinti psichologinių ir psichosocialinės reabilitacijos paslaugų visuomenei prieinamumą ir gerinti šių paslaugų kokybę	<u>Aprašymas.</u> Emocinės gerovės lygis Lietuvoje yra itin žemas. Pagal teigiamų patirčių indeksą Lietuva 2017 m. pasaulio šalių sąrašė buvo šešta nuo galo. Prasta emocinė gerovė skatina ir emigraciją: 33 proc. išvykusių asmenų teigė, kad Lietuvoje buvo nelaimingi ir džiaugėsi galėdami išvykti, 57 proc. tvirtino, kad Lietuvoje jautėsi nereikalingi. Siekiant pagerinti subjektyvią Lietuvos gyventojų gerovę, siūloma didinti pirminės psichologinės pagalbos visiems gyventojams, patiriantiems psichologinių ir emocinių sunkumų, prieinamumą. <u>Veikla.</u> Finansuoti psichosocialinės reabilitacijos paslaugas vaikams	SAM
9.3.7.	Priemonė – įgyvendinti adaptuotas savižudybių prevencijos programas visose savivaldybėse, remiantis gerąja savivaldybių praktika	<u>Aprašymas.</u> Siūloma įgyvendinti gerąją praktiką ir mokslo įrodymais pagrįstas savižudybių prevencijos programas, apimančias pagalbos teikimo tvarkos nustatymą ir sklandaus jos įgyvendinimo užtikrinimą, atvejo vadybos įdiegimą, tęstinės ambulatorinės pagalbos suteikimą, sąlygų sudarymą valstybiniais psichikos sveikatos centrams, vaiko teisių apsaugos tarnyboms ir kitoms įstaigoms teikti proaktyvią pagalbą ir vykdyti prevenciją, naudojant Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo ir kitas lėšas. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis, 2020–2022 m.</u>	SAM
9.4.	Uždavinys – stiprinti Lietuvos gyventojų susietumą su šalimi ir gyvenamąją aplinką		
9.4.1.	Priemonė – įgyvendinti informavimo ir socialinės reklamos projektus, stiprinančius Lietuvos įvaizdį Lietuvoje	<u>Aprašymas.</u> Visuomenės narių nuomonę apie gyvenimą šalyje lemia ne tik faktinė situacija, bet ir jos pateikimas viešojoje erdvėje. Internetinėje žiniasklaidoje, televizijoje vis dar dažnai pateikiama neigiama informacija apie gyvenimą Lietuvoje ir teigiama informacija apie emigraciją, kuri ne visada būna pagrįsta. Tai veikia gyventojų emigracijos nuostatas, ypač jaunų asmenų, tarp kurių šiuo metu madinga emigruoti: palankiai susiklosčius aplinkybėms, iš Lietuvos ketina emigruoti apie 90 proc. 15–19 metų asmenų („Baltijos tyrimai“, 2016 m.) ir 43 proc. 8 klasės moksleivių. Siekiant tikslesnio migracijos patirties atspindėjimo Lietuvos viešojoje erdvėje, siūloma remti informavimo ir socialinės reklamos projektus, skleidžiančius objektyvią informaciją apie įvairią migracijos patirtį. Veiklas įgyvendina LRVK Lietuvos įvaizdžio skyrius. <u>Papildomas lėšų poreikis.</u> Bus patikslinta, atlikus analizę ir pateikus pasiūlymų dėl komunikacijos kampanijos. <u>Veiklos:</u> Įgyvendinti komunikacijos kampaniją nuo 2020 m. sausio 1 d. Kampanija galėtų būti įgyvendinta, orientuojant ją į jaunimą, kurie svarsto tarp dviejų pasirinkimų: galimybės ateitį kurti Lietuvoje arba užsienyje. Viešinimo kampanijos tikslas – parodyti modernios Lietuvos pasiekimus ir galimybes studijuoti, dirbti ir kurti savo ateitį Lietuvoje. Viešinimo kampanija būtų įgyvendinama įvairiais komunikacijos kanalais ir būtų nukreipta į jaunimo lojalumo ir patriotizmo skatinimą. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis, 2020–2022 m.</u>	LRVK

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
9.4.2.	Priemonė – remti žiniasklaidos ir nevyriausybinių organizacijų projektus, skatinančius visuomenės pilietiškumą ir patriotiškumą	<u>Aprašymas.</u> Lietuvos gyventojai yra vieni iš ES ir EBPO valstybių gyventojų, mažiausiai tapatinančių save su savo šalimi ir dažniausiai norinčių išvykti iš savo šalies. Priklausymo savo šaliai ir kultūrai jausmas, noras sieti save su Lietuva ilgalaikėje perspektyvoje mažina norą emigruoti, o išvykus skatina sugrįžti. Siūloma stiprinti pilietiškumą ir patriotiškumą, su Lietuva susijusios kultūrinės tapatybės formavimąsi, remiant žiniasklaidos ir nevyriausybinių organizacijų projektus per specializuotas programas. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	ŠMSM, LRVK, KM
9.4.3.	Priemonė – atnaujinti Užsieniečių integracijos į visuomenę veiksmų planą ir koordinuoti jo įgyvendinimą	<u>Aprašymas.</u> Kintanti politinė ir ekonominė pasaulio situacija lėmė imigracijos srautų augimą visoje ES, taip pat Lietuvos Respublikoje. Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2018 m. sausio 1 d. Lietuvoje gyveno 49 385 užsieniečiai. ES piliečiai sudaro tik 13 proc. imigrantų skaičiaus. Užsieniečių, gavusių prieglobstį Lietuvos Respublikoje, skaičius pastaraisiais metais auga. Lietuvos Respublikai prisiėmus įsipareigojimą perkelti 1 077 užsieniečius iš Italijos, Graikijos ir Turkijos, atsirado naujų iššūkių, susijusių su šių žmonių integracija Lietuvoje, – kaip organizuoti integracijos sistemą, kad būtų užtikrintas sėkmingas prieglobsčio gavėjų įsiliejimas į darbo rinką, socialinį ir visuomeninį šalies gyvenimą. <u>Veiklos:</u> tobulinti užsieniečių integracijos įgyvendinimą ir užtikrinti sėkmingą jų integraciją į visuomenę. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2021 m.	SADM
9.5.	Uždavinys – vykdyti veiksmingą diasporos politiką		
9.5.1.	Priemonė – parengti naujo modelio valstybės diasporos politikos įgyvendinimą užtikrinantį dokumentą	<u>Aprašymas.</u> Siekiant stiprinti vykdomą diasporos politiką, bus aktyviai dalyvaujama rengiant Nacionalinę pažangos programą, į ją integruojant esminius „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo programos principus ir nustatant naujus, užsienio lietuvių įsitraukimą skatinančius, tikslus. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020 m.	URM
10.	Tikslas – suteikti galimybių vyresnio amžiaus asmenims integruotis į visuomenę		
10.1.	Uždavinys – užtikrinti vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimą socialiniame ir politiniame gyvenime		
10.1.1.	Priemonė – padidinti paramą vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių NVO veiklai	<u>Aprašymas.</u> Remti vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų projektus, skatinančius vyresnio amžiaus asmenis dalyvauti nevyriausybinių organizacijų veikloje, atstovauti jų interesams <u>Veiklos:</u> 1. Parengiama vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų finansavimo tvarka (nuostatai) 2. Organizuojami vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų mokymai 3. Organizuojami vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų projektų atrankos konkursai ir skiriamos lėšos projektų veikloms įgyvendinti <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Formuojamas teigiamas vyresnio amžiaus žmonių ir senėjimo įvaizdis visuomenėje, daugiau vyresnio amžiaus žmonių buriasi į nevyriausybines organizacijas ir rūpinasi savo teisėtų interesų atstovavimu. Didės paramą gaunančių vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių organizacijų skaičius, stiprės jų instituciniai gebėjimai.	SADM
10.1.2.	Priemonė – suteikti teisę nedirbantiems pensinio amžiaus asmenims važiuoti vietinio (miesto ir	<u>Aprašymas.</u> Bus parengta Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo pataisa. Lietuvos Respublikos Seimui pritarus, priemonė bus įgyvendinama iš savivaldybių biudžetų lėšų, suderinus su Finansų ministerija. Vyresnio amžiaus asmenys turės daugiau galimybių dalyvauti aktyvioje veikloje, senjorų klubuose ir kt. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SM, SADM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
	priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais, taikant 80 proc. nuolaidą		
10.1.3.	Priemonė – gerinti sąlygas vyresnio amžiaus žmonių judėjimo laisvei	<u>Aprašymas.</u> Tobulinti teisinį reguliavimą – siekti, kad įrengiant ir pertvarkant viešąją infrastruktūrą būtų atsižvelgiama į vyresnio amžiaus žmonių poreikius. Suteikti daugiau galimybių vyresnio amžiaus žmonių judėjimo laisvei, pritaikant infrastruktūrą (laiptines, keltuvus, nusileidimo takus ir kt.). <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	AM
10.1.4.	Priemonė – įtraukti vyresnio amžiaus žmonių atstovus į viešųjų sprendimų, susijusių su vyresnio amžiaus žmonių poreikiais, priėmimo procesą valstybės ir savivaldybių lygmeniu	<u>Veiklos:</u> 1. Parengti rekomendacijas savivaldybėms ir valstybės institucijoms dėl vyresnio amžiaus žmonių atstovų įtraukimo į viešųjų sprendimų priėmimą 2. Išplatinti rekomendacijas savivaldybėms ir valstybės institucijoms per jų steigėjus, informaciją skleisti ir visuomenės informavimo priemonėmis <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda.</u> Vyresnio amžiaus žmonės bus įtraukiami ir dalyvaus įvairiose valstybės ir savivaldybių institucijų ar įstaigų sudarytose konsultacinėse tarybose, komisijose, darbo grupėse ir pan., kuriose aptariami su jais susiję valstybės ir savivaldybių institucijų ar įstaigų projektai, priimami teisės aktai bei kiti svarbūs viešieji sprendimai.	SADM, LRVK
10.1.5.	Priemonė – skatinti savarankiško gyvenimo namų ir dienos centrų senjorams plėtrą	<u>Aprašymas.</u> Įgyvendinant Socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūros modernizavimo ir plėtros veiksmų planą, finansuojamas 12 savarankiško gyvenimo namų senyvo amžiaus asmenims modernizavimas / kūrimasis, juose numatoma 140 vietų. Visam veiksmų planui įgyvendinti 2015–2020 m. numatyta 20 274,4 tūkst. eurų, iš jų iš ES fondų – 17 232,4 tūkst. eurų. Savarankiško gyvenimo namams senyvo amžiaus asmenims modernizuoti / kurti tenka apie 18 proc. veiksmų plane numatytų ES fondų lėšų. Tam, kad savarankiško gyvenimo namus turėtų kiekviena savivaldybė, reikia įsteigti dar 25 savarankiško gyvenimo namus. Tikėtina, kad priemonei lėšos bus numatytos naujame finansavimo iš ES fondų periode. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM
10.2.	Uždavinys – užtikrinti vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimą darbo rinkoje ir finansinį jų saugumą		
10.2.1.	Priemonė – nuosekliai didinti socialinio draudimo pensijas, atsižvelgiant į augančią ekonomiką ir didėjančią darbo užmokesčio fondą, mažiausias socialinio draudimo pensijas, atsižvelgiant į įgytą stažą, ir šalpos pensijas	<u>Veiklos:</u> Pensijos bus didinamos kasmet, atsižvelgiant į ekonominius rodiklius. <u>Papildomas lėšų poreikis:</u> - didinti socialinio draudimo pensijas, atsižvelgiant į augančią ekonomiką ir didėjančią darbo užmokesčio fondą: 2020 m. – 240 000 tūkst. eurų (VSDF ir VB), 2021 m. – 246 000 tūkst. eurų (VSDF ir VB) - didinti mažiausias socialinio draudimo pensijas, atsižvelgiant į įgytą stažą: 2020 m. – 32 153 tūkst. eurų, 2021 m. – 32 631 tūkst. eurų (VB) - didinti šalpos pensijas: 2020 m. – 143 920 tūkst. eurų, 2021 m. – 147 635 tūkst. eurų (VB) <u>Nauda.</u> Pensijos padidės 1 mln. socialinio draudimo pensijų gavėjų ir šalpos išmokų gavėjų. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM
10.2.2.	Priemonė – remti vyresnių nei 54 m. amžiaus žmonių integraciją į darbo rinką	<u>Veiklos:</u> ES struktūrinės paramos lėšomis finansuojami projektai, kurių metu vyresni nei 54 m. bedarbiai įtraukiami į profesinį mokymą ir neformalųjį švietimą ir įdarbinami subsidijuojant. <u>Priemonės įgyvendinimui 2018–2021 m. laikotarpiui skirta lėšų:</u> 28 709 tūkst. Eur.	SADM, UT

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		<u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> Priemonės įgyvendinimas prasidėjo – 2018 m. I ketv. Priemonė įgyvendinama 2020–2021 m. <u>Nauda.</u> Tikimasi, kad 6 500 vyresnių negu 54 m. bedarbių, registruotų UT, bus įtraukti į profesinį mokymą ir neformalų švietimą. 7 500 vyresnių negu 54 m. bedarbių, registruotų UT, bus įtraukti į įdarbinimą subsidijuojant.	
10.2.3	Priemonė – remti vyresnio amžiaus asmenų savarankišką užimtumą	Aprašymas. Siekiant užtikrinti vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimą darbo rinkoje ir jų finansinį saugumą, sudaryti galimybę gauti valstybės paramą darbo vietai įsteigti organizuojant savarankiško užimtumo rėmimo priemonę. Nauda. Savarankiško užimtumo rėmimo priemonė bus organizuojama ir valstybės pagalba teikiama vyresnio amžiaus bedarbiams, įsiregistravusiems UT, pradedantiems savarankišką veiklą ir steigiantiems sau darbo vietas. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SADM, UT
10.3.	Uždavinys – užtikrinti mokymosi visą gyvenimą galimybes		
10.3.1.	Priemonė – plėsti paramą trečiojo amžiaus universitetų veiklai, ugdant bendruosius gebėjimus, reikalingus vyresnio amžiaus žmonių aktyviam pilietiškumui, socialinei integracijai, pasirengimui užimtumui, išlikimo darbo rinkoje galimybėms didinti, ieškant papildomo finansavimo šaltinių ir skatinant bendradarbiavimą su savivaldybėmis (patalpų suteikimas, pavėžėjimas ir kt.)	<u>Veiklos:</u> Įgyvendinti savivaldybių suaugusiųjų švietimo plėtros planų finansavimo konkursus. Numatoma rengti finansavimo konkursus, kurių metu savivaldybės, pateikusios savivaldybės indėlį į suaugusiųjų švietimo planų įgyvendinimą pagrindžiančias paraiškas, galėtų pretenduoti į ministerijos skiriamą dalinį finansavimą, kuris būtų artimiausias pačios savivaldybės skiriamai sumai. <u>Papildomas lėšų poreikis.</u> 40 tūkst. eurų kasmet. Esant galimybėms, numatoma plėsti finansavimo schemą, papildomą finansavimą skiriant ir iš ESF finansuojamų priemonių. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Nauda:</u> Įgyvendinant šią priemonę siekiama daugiau dėmesio skirti savivaldybių įsitraukimui į neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtrą. Įgyvendinant priemonę skatinama tiek įgyvendinti savivaldos suaugusiųjų švietimo plėtros planus, tiek ir skirti lėšų planuose numatytoms veikloms įgyvendinti. Atsižvelgiant į tai, jog savivaldybės, įgyvendindamos suaugusiųjų švietimo rėmimo priemones, daugiau dėmesio skiria Trečiojo amžiaus universiteto veikloms finansuoti, ŠMM numatomas priemonės įgyvendinimas turės tiesioginę įtaką TAU stiprinimui. Numatomi vertinimo kriterijai 2021 m.: daugiau kaip 30 savivaldybių patvirtinusios suaugusiųjų švietimo plėtros planus; daugiau kaip 20 savivaldybių skiria lėšų suaugusiųjų švietimo plėtros planams įgyvendinti.	ŠMSM
10.4.	Uždavinys – pagerinti vyresnio amžiaus asmenų sveikatos priežiūros kokybę ir prieinamumą, siekiant mažinti jų sergamumą ir mirtingumą nuo pagrindinių neinfekcinių ligų bei dėl išorinių priežasčių		
10.4.1.	Priemonė – sumažinti mažas pajamas gaunančių gyventojų išlaidas vaistams, kompensuojant visą vaisto kainą, skatinant racionalų vaistų vartojimą, ir padidinti Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų odontologijos paslaugų apimtį	<u>Aprašymas.</u> Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) atlikto tyrimo duomenimis, vienas iš 4 namų ūkių, kurie priskiriami mažiausias pajamas gaunančiam namų ūkiui, patiria ypač dideles išlaidas sveikatos apsaugai. PSO tyrime nurodoma, kad pagal amžiaus grupes labai dideles išlaidas vaistams įsigyti daugiausia patiria vyresni nei 60 m. asmenys. PSO gautus duomenis patvirtina ir VLK kaupia statistinę informaciją pagal skirtingo amžiaus pacientų sumokamą sumą už kompensuojamuosius vaistus. Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) informacinės sistemos „Sveidra“ duomenimis, vidutinė priemokų suma per metus pensininkui siekia apie 23 eurus, darbingo amžiaus žmogus vidutiniškai per metus primoka apie 19 eurų, o vaikams ši priemoka siekia tik apie 4 eurus. Vertinant gyventojų išlaidas ne apskritai sveikatos apsaugai, o vaistams įsigyti pagal namų ūkių pajamas, matyti, kad net 90 proc. gyventojų patiriamų išlaidų vaistams įsigyti tenka namų ūkiams, kurių pajamos yra mažos, likusieji 10 proc. išlaidų šios grupės asmenų yra skiriami kitoms nekompensuojamosioms sveikatos priežiūros paslaugoms (odontologijos paslaugoms, medicinos pagalbos priemonėms ir t. t.) įsigyti. Šiuo atveju namų ūkių, kurių pajamos yra didžiausios, išlaidos vaistams įsigyti siekia tik 40	SAM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
		proc., vidutinės pajamas gaunantys namų ūkiai vaistams įsigyti skiria iki 60 proc. Todėl, siekiant išvengti socialinio netolygumo ir sumažinti mažas pajamas gaunančių asmenų patiriamas išlaidas, vyresniems kaip 65 m. asmenims vaistams kompensuoti, kad jie tuos pinigus galėtų panaudoti kitoms nekompensuojamosioms sveikatos priežiūros paslaugoms įsigyti, būtina numatyti atskirą vaistų kompensavimo modelį mažas pajamas gaunantiems pacientams, kad ir šių asmenų vaistams įsigyti patiriamos išlaidos siektų ne daugiau negu 60 proc. išlaidų, skiriamų sveikatos apsaugai. <u>Veiklos:</u> Parengtas Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, kuriame numatoma kompensuoti kompensuojamųjų vaistų ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių įsigijimo išlaidas mažas pajamas gaunantiems asmenims, tarp jų ir vyresniems kaip 65 m. asmenims. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m. <u>Veiklos rodikliai:</u> Sumažinti nuo 90 iki 60 proc. vaistų įsigijimo išlaidas mažas pajamas gaunančių pacientų grupei nuo visų išlaidų, skiriamų sveikatos apsaugai.	
10.4.2.	Priemonė – organizuoti papildomas greitosios medicinos pagalbos brigadas, stiprinant pajėgumus insulto ir infarkto ištiktiems pacientams aptarnauti	<u>Aprašymas.</u> Gyventojams emigruojant ir mažėjant gyventojų skaičiui, mažėja greitosios medicinos pagalbos (toliau – GMP) brigadų. Per pastaruosius 10 metų brigadų skaičius sumažėjo nuo 258 iki 209. Nors GMP brigadų mažėja, aptarnaujama teritorija lieka ta pati. GMP brigadų darbo krūvių padidėjimui įtakos turi ligoninių tinklo optimizavimas bei integruotos sveikatos priežiūros (klasterių) veiklos užtikrinimas. Vykstant ligoninių tinklo optimizavimą (atsisakant teikiamų paslaugų ligoninėse), didėja pervežamų pacientų skaičius. Susiduriama su problemomis valdant GMP pajėgas ir teikiant gyventojams operatyvias bei kokybiškas greitosios medicinos pagalbos paslaugas. Siekiant užtikrinti tinkamą paslaugų teikimą, būtina svarstyti galimybę papildomai finansuoti 20 GMP brigadų, kurios būtų tolygiai paskirstytos centralizuotoms dispečerinės funkcijos atliekančioms GMP įstaigoms ir kurios prireikus galėtų būti siunčiamos į įvykio vietą ar perimtų pacientą iš teritoriją aptarnaujančios GMP brigados, kad pacientas kuo skubiau būtų pervežtas į atitinkamas paslaugas teikiančią asmens sveikatos priežiūros įstaigą. Viena iš galimybių padidinti GMP brigadų skaičių ir joms išlaikyti skirti papildomų PSDF lėšų – reorganizuoti skubios konsultacinės sveikatos priežiūros pagalbos paslaugas. <u>Nauda.</u> Papildomų 20 GMP brigadų veikla leistų papildomai per metus atlikti apie 35 000 pervežimų ir supaprastintų GMP paslaugų teikimą regionuose. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SAM
10.4.3.	Priemonė – didesniai asmenų skaičiui teikti ambulatorines slaugos paslaugas, nuosekliai didinti ambulatorinių slaugos paslaugų, teikiamų pacientams namuose, skaičių, didinti nemokamai teikiamų paslaugų dalį	<u>Aprašymas.</u> Priemonė įgyvendinama vykstant Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ 1.3.2.5. veiksmą „Slaugos paslaugų apimtys plėtra, didinant finansavimą iš PSDF biudžeto lėšų“. Nuo 20 iki 24 padaugėtų per kalendorinius metus PSDF lėšomis apmokamų ambulatorinės slaugos namuose paslaugų. Be to, daugiau asmenų gautų ambulatorinės slaugos paslaugas namuose. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	SAM
10.4.4.	Priemonė – plėsti integruotų slaugos ir socialinių paslaugų namuose teikimą ir organizuoti globos / slaugos	<u>Aprašymas.</u> Priemonės tikslas – sukurti ir plėtoti kokybišką integralią pagalbą (socialinės globos ir slaugos) namuose neįgaliesiems vaikams, darbingo amžiaus neįgaliesiems asmenims, senyvo amžiaus asmenims ir konsultacinę pagalbą šeimos nariams, prižiūrintiems neįgalius vaikus, darbingo amžiaus neįgalius asmenis, senyvo amžiaus asmenis. Šiuo metu integralios pagalbos paslaugos teikiamos visose savivaldybėse, išskyrus Neringą. Integralią pagalbą gauna 3 177,	SAM, SADM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
	mokymus artimuosius namuose slaugantiems asmenims	konsultacinę pagalbą – 1 827 asmenys, patys namuose prižiūrintys senyvus ar neįgalius asmenis. Savivaldybių eilėse gauti integralią pagalbą laukia apie 150 asmenų. Laikotarpiu nuo 2016 m. iki 2020 m. II pusmečio priemonė finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis pagal 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programą. Siekiant užtikrinti integralios pagalbos paslaugų tęstinumą iki 2021 m. pabaigos, planuojamas papildomo finansavimo skyrimas projektams. SADM su SAM rengia ilgalaikės priežiūros paslaugų koncepciją. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis. 2020–2021 m.</u>	
10.4.5.	Priemonė – remti projektus, kuriais kuriamos senyvo amžiaus žmonių priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos kaimo vietovėse	<u>Aprašymas.</u> Vietos projektai, įgyvendinami pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos patvirtintos Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842 (toliau – KPP) priemonės LEADER veiklos sritį „Parama vietos projektams įgyvendinti pagal vietos plėtros strategijas (toliau – VPS)“, skirti NVO verslui ir socialiniam verslui. Ši priemonė numatys globos įstaigų steigimo ir (ar) palaikymo vietos bendruomenėse rėmimą. Atsižvelgdamos į KPP priemonės LEADER įgyvendinimo specifiką (bendruomenės inicijuotos vietos plėtra), projektų priėmimo laikotarpius, didžiausią galimą paramos sumą, atrankos kriterijus bei konkrečių priemonių tikslus ir remiamas veiklas planuojasi ir nustato pačios vietos veiklos grupės. Numatomas finansavimas 2020 – 2021 m. po 500 tūkst. eurų kasmet – (Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai bendrojo finansavimo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšos). <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis. 2020–2021 m.</u>	ŽŪM, SADM, SAM
10.4.6.	Priemonė – plėsti asmens sveikatos priežiūros paslaugų centrų (ligų klasterių) tinklą	<u>Aprašymas.</u> Ligų klasteriai jau išplėsti nauju traumos klasteriu, parengtas ir Sveikatos apsaugos ministro 2018 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. V-824 „Dėl Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sunkių traumų atvejais tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sunkių traumų atvejais tvarkos aprašas (toliau – Aprašas). Aprašo tikslas – sukurti bendrą sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sistemą, kuri leistų optimizuoti pacientų srautus taip, kad visoje Lietuvoje nukentėjusieji nuo sunkių traumų laiku gautų kokybišką pagalbą, efektyviai išnaudojant turimus išteklius. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis. 2020–2022 m.</u>	SAM
10.4.7.	Priemonė – mažinti ribojimus tiekėjams, norintiems teikti slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugas, ir skatinti jų steigimąsi didinant slaugos paslaugų įkainius	<u>Aprašymas.</u> Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 931 „Dėl Apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto asmens sveikatos priežiūros paslaugų kriterijų sąrašo, patvirtinimo“ pakeistas Apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto asmens sveikatos priežiūros paslaugų kriterijų sąrašas, ir numatytas naujas paslaugų lovų poreikio skaičiavimas (taikomas standartizuotas rodiklis). Planuojama, kad palaikomojo gydymo lovų skaičius padidės nuo esamų 5 122 iki 8 544 lovų. Paliatyviosios pagalbos lovų skaičių, tenkantį 100 000 gyventojų, padidinus nuo 9 iki 12, paliatyviosios pagalbos lovų skaičius padidės nuo esamų 279 iki 336 lovų. Šie pokyčiai leis paslaugas suteikti didesniam pacientų skaičiui, daugiau žmonių, besirūpinančių artimaisiais namuose, galės grįžti į darbo rinką. <u>Papildomų lėšų poreikis. 2020 m. – 66 000 tūkst. eurų, 2021 m. – 111 000 tūkst. eurų.</u> <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis. 2020–2021 m.</u>	SAM
10.4.8.	Priemonė – pateikti siūlymus LRV dėl naujos rūšies draudimo – slaugos / globos paslaugų draudimo įvedimo	<u>Aprašymas.</u> Išnagrinėti kitų šalių gerąją praktiką ir suformuluoti siūlymus LRV dėl naujos draudimo rūšies slaugai įvedimo tikslingumo ir galimybių. <u>Veiklos:</u> 1. Atlikti pasirinktų Europos Sąjungos šalių gerosios praktikos analizę ir slaugos / globos paslaugų draudimo kaštų ir naudos analizę 2. Parengti pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl slaugos / globos paslaugų draudimo įvedimo. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis. 2020 m.</u>	SAM

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Priemonės aprašymas ir veiklos	Dalyvaujančios institucijos
10.5.	Uždavinys – stiprinti kartų santykius ir plėtoti savanorišką vyresnio amžiaus asmenų veiklą		
10.5.1.	Priemonė – įtraukti vyresnius nei 54 m. amžiaus asmenis į savanorišką veiklą ir socialinius projektus per socialinio informavimo priemones ir specialius mokymus	<u>Aprašymas.</u> Pagal priemonę finansuojami konkurso būdu atrinkti projektai, kuriais siekiama sukurti palankias sąlygas vyresnio darbingo amžiaus asmenims įsitraukti į savanorišką veiklą ir ilgiau išlikti aktyviems darbo rinkoje. Projektai įgyvendinami 2018–2020 m. laikotarpiu ir finansuojami Europos socialinio fondo lėšomis pagal 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programą. <u>Veiklos:</u> 1. Vyresnių nei 54 m. amžiaus žmonių konsultavimas, motyvavimas, savivertės didinimas 2. Vyresnių nei 54 m. amžiaus žmonių bendrųjų gebėjimų ugdymas 3. Vyresnių nei 54 m. amžiaus žmonių įtraukimas į savanorišką veiklą 4. Savanorius priimančių organizacijų mokymai <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2021 m. <u>Nauda.</u> Projektų įgyvendinimo metu ne mažiau kaip 8 tūkst. tikslinės grupės asmenų bus dalyvavę veiklose.	SADM
10.5.2.	Priemonė – remti bendrus jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių NVO projektus, skatinant kartų solidarumą (pavyzdžiui, ugdant vyresnio amžiaus žmonių gebėjimus informacinių technologijų srityje)	<u>Aprašymas.</u> Bus organizuojami ir remiami jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių veiklos projektai, skatinantys gebėjimų, žinių ir įgūdžių perdavimą iš kartos į kartą. Ypač daug dėmesio bus skiriama vyresnio amžiaus žmonių gebėjimams informacinių technologijų srityje stiprinti. <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2021–2022 m.	SADM
10.5.3.	Priemonė – remti jaunimo, su jaunimu dirbančių organizacijų ir bendruomenių projektus, skirtus vyresnio amžiaus žmonėms kaimiškose vietovėse	<u>Aprašymas.</u> Vietos projektai, įgyvendinami pagal KPP priemonės „LEADER“ veiklos sritį VPS, skirti NVO verslui ir socialiniam verslui. Ši priemonė numatys paramą projektams, kuriuos įgyvendinant bus lankomi, kitaip įtraukiami į veiklas vyresnio amžiaus žmonės kaimiškose vietovėse. Atsižvelgdamos į KPP priemonės LEADER įgyvendinimo specifiką (bendruomenės inicijuotos vietos plėtra), projektų priėmimo laikotarpius, didžiausią galimą paramos sumą, atrankos kriterijus bei konkrečių priemonių tikslus ir remiamas veiklas nustato pačios vietos veiklos grupės. Numatomas finansavimas po 300 tūkst. eurų kasmet (Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai bendrojo finansavimo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšos). <u>Priemonės įgyvendinimo laikotarpis.</u> 2020–2022 m.	ŽŪM, SADM